

चंद्रकांता

वार्षिकांक

२०२२-२३

एस.चंद्रा महिला महाविद्यालय, साकोली जि.भंडारा

एस.चंद्रा.महिला महाविद्यालय,साकोली

◆ प्राध्यापक वृंद ◆

डावीकडून उभे असलेले:- प्रा.अतुल दुर्गे, प्रा.ओमप्रकाश फुलबांधे, प्रा.मंगेश पराते, प्रा.कृष्णा मेश्राम,
डावीकडून बसलेले:- प्रा.डॉ.रेणूका चोपडे, प्रा.डॉ.गावडे, प्राचार्य डॉ.सुमेधा लांजेवार,
प्रा.डॉ.संध्या शेंडे, ग्रंथपाल अमिता पाटील, प्रा.डॉ.गोदावरी गौरकर, प्रा.भुमिका कापगते.

◆ शिक्षकेत्तर कर्मचारी ◆

डावीकडून:- श्री.कुणाल लांजेवार, श्री. चंद्रकुमार गणवीर, सौ. सरोज शहारे,
कु.मनीषा मुंगमोडे, श्री अक्षय पिसे, श्री. ईश्वर लोखंडे, श्री. संतोष हरिणखेडे

चंद्रकांता

वार्षिकांक

२०२२-२३

प्रकाशक:
कार्य.प्राचार्य डॉ.सुमेधा लांजेवार

संयोजक:
प्रा.डॉ.संध्या शेंडे

मार्गदर्शक मंडळ:
प्रा.अतुल दुर्गे
प्रा.कृष्णा मेश्राम
प्रा.अमिता पाटील

मुखपृष्ठ/सजावट:
गुणाजी मेश्राम

मुद्रन स्थळ:
राजलक्ष्मी बॅनर अॅन्ड प्रिंटींग
शेंडा रोड सडक/अर्जुनी, जि.भंडारा
मो.८८३००२८८७७

संपादक मंडळ:
सुषमा नारायण सोनवाने ,बी.ए. तृतीय वर्ष
स्वाती रघुनाथ दानव ,बी.ए.प्रथम वर्ष
वैष्णवी गजापूरे ,बी.एस्सी. द्वितीय वर्ष
शितल हातझोडे ,बि.एस.सी.(होम) तृतीय वर्ष

विशेष सहकार्य
प्रा.डॉ.रेणूका चोपडे
प्रा.ओमप्रकाश फुलबांधे
प्रा.पराते सर

या अंकात व्यक्त झालेल्या विचारांशी संपादक/प्रकाशक
सहमत असतीलच असे नाही.

प्रा.डॉ.रिता लांजेवार

अध्यक्ष, डी.के हेल्थ अँड वेलफेअर सोसायटी

मनोगत

एस.चंद्रा महिला महाविद्यालय साकोली २०२२-२३ चा वार्षिक अंक येतोय याचा मनस्वी आनंद आहे. वार्षिक अंक हा नाविन्यपूर्ण व वैविध्यपूर्ण माहिती, लेख, कविता व कथा यांचं संकलन असत. विद्यार्थ्यांच्या जडणघडणीत अनेक पैलू महत्त्वाच्या असतात त्यांच्या शैक्षणिक तसेच सर्वांगीण विकासाला प्रोत्साहन देण्याचा कार्य हे अशा प्रकारच्या वार्षिक अंकाच्या माध्यमातून होत असत. या निमित्ताने विद्यार्थ्यांच्या सुप्त कलेला व लेखन कौशल्याला वाव देण्यासाठी एक उत्तम व्यासपीठ उपलब्ध करून दिले आहे.

हा वार्षिक अंक विद्यार्थी व शिक्षक यांच्या सृजनशीलता व नाविन्यपूर्ण कल्पनांचे प्रतिबिंब आहे. वार्षिक अंकातील प्रकाशित लेख, कविता हे समकालीन परिस्थितीवर भाष्य करते. सदर अंकासाठी वार्षिक समितीच्या सर्व सदस्य व महाविद्यालयास मनःपूर्वक शुभेच्छा.

चंद्रकांता

डॉ.अजय लांजेवार

सचिव, डी.के हेल्थ अँड
वेलफेअर सोसायटी

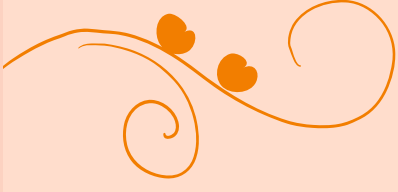
मनोगत

वार्षिक अंक हे महाविद्यालयाच्या सर्वांगीण प्रगतीसाठी शिक्षक व विद्यार्थी यांच्या एकत्रित प्रयत्नाचे द्योतक आहे.

विद्यार्थ्यांच्या सृजनशीलता व कलात्मकता यांचं मिश्रण त्यांच्या लेख, कविता, कथा ई. द्वारे प्रकर्षाने जाणवते. विद्यार्थ्यांच्या साहित्य अभिरुची ला वाव मिळून त्यांच्यातील नवलेखक निर्मितीस पोषक वातावरण तयार करण्यात वार्षिक अंक मोलाची भूमिका बजावते. विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांचे संवर्धनासाठी महाविद्यालय सातत्याने प्रयत्नशील राहिल अशी आशा व्यक्त करतो.

'चंद्रकांता' वार्षिक अंकास खूप खूप शुभेच्छा.

चंद्रकांता

प्रा.सुमेधा लांजेवार

कार्यकारी प्राचार्य एस.चंद्रा महाविद्यालय, साकोली

मनोगत

आजची आधुनिक शिक्षण प्रणाली ही विद्यार्थीप्रणीत आहे. विद्यार्थीनींचा खऱ्या अर्थाने सर्वांगीण विकास त्यात अपेक्षित आहे. याच विचारांची बांधलकी म्हणून आमचे महाविद्यालय नवनविन उपक्रमांना साकारण्याचा यशस्वी प्रयत्न करीत आहे. त्याचाच एक भाग म्हणजे “चंद्रकांता” हा वार्षिक अंक होय. खरे म्हणजे या वार्षिक अंकात वर्षभराच्या विविध उपक्रमांचा व कार्यक्रमांचा समावेशीय आढावा आहे. त्या अर्थाने संपुर्ण सत्राचे प्रतिबिंब वार्षिक अंकात उमटले आहे.

महाविद्यालयीन विद्यार्थीनींना लिहते करण्याचा सातत्याने प्रयत्न करीत असल्याचे पाहून मनस्वी आनंद होत असून विद्यार्थीनी सुध्दा उपलब्ध संधीचा सदुपयोग करीत आहेत. त्यांच्या कविता, चारोळी, स्फूटलेखन, सुविचार संग्रह यामधून त्याची सुजनात्मकता पटते. अनेक कविता व लेख मनाला स्पर्श करणारे आहेत.

२०२२-२३ या सत्रातील या “चंद्रकांता” वार्षिक अंकात आमच्या महाविद्यालयातील विद्यार्थीनींच्या ज्ञानदृष्टीचा त्यांच्या भावतरल, सृजनशील स्वप्नांचा पहिला कोवळा आविष्कार प्रतिबिंबित झाल्याचे आपणास या वार्षिक अंकात आढळेल. या सर्व प्रयत्नांतुन पुन्हा पुन्हा व्यक्त झालेली आपल्या ग्रामीणतेच्या, प्रादेशिकतेच्या सीमारेषा ओलांडण्याची आमच्या विद्यार्थीनींची मनस्वी आकांक्षा मला विशेष महत्त्वाची वाटते.

या “चंद्रकांता” वार्षिक अंकाच्या निर्मितीत सहभागी झालेल्या सर्व विद्यार्थीनींचे प्राध्यापकांचे मी मनःपूर्वक अभिनंदन करते. हा वार्षिक अंक आपणास वाचनीय आणि बोधप्रद वाटेल अशी आशा बाळगते.

प्रा.डॉ.संध्या शेंडे
संयोजिका

चंद्रकांता

वार्षिकांक
२०२२-२३

-: मार्गदर्शक मंडळ :-

प्रा.अतुल दुर्गे

प्रा.कृष्णा मेश्राम

प्रा.अमिता पाटील

-: संपादक मंडळ :-

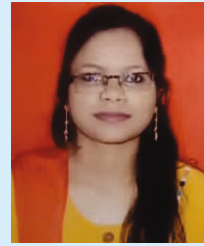
कु.सुषमा सोनवाने
बी.ए. तृतीय वर्ष

कु.स्वाती दानव
बी.ए. प्रथम वर्ष

कु.वैष्णवी गजापूरे
बी.एस्सी. द्वितीय वर्ष

कु.भाग्यश्री चाचेरे
बी.एस्सी. तृतीय वर्ष

President of India

Droupadi Murmu

(née Puti Biranchi Tudu; born 20 June 1958)

Droupadi Murmu is an Indian politician who is serving as the 15th and current President of India since 2022. She is the first person belonging to the tribal community and also the second woman after Pratibha Patil to hold the office.

The primary duty of the president is to preserve, protect and defend the constitution and the law of India as made part of their oath (Article 60 of Indian constitution).[8] The president is the common head of all independent constitutional entities. All their actions, recommendations (Article 3, Article 111, Article 274, etc.) and supervisory powers (Article 74(2), Article 78C, Article 108, Article 111, etc.) over the executive and legislative entities of India shall be used in accordance to uphold the constitution.[11] There is no bar on the actions of the president to contest in the court of law

प्रा.डॉ.संध्या शेंडे
संपादीका

संपादकीय

प्रिय वाचक!

आपल्या एस.चंद्रा महिला महाविद्यालय सत्र २०२२-२३ चा चंद्रकांता वार्षिक अंक वाचकांच्या हाती देतांना खुप आनंद होतेय. वार्षिक अंकच्या निमित्ताने विद्यार्थ्यांत असलेले सुप्त गुण त्यांनी दिलेल्या विविध लेख, कविता, कथा इत्यादी मराठी, हिंदी, इंग्रजी भाषांमधून वाचकाला मेजवानी मिळणार आहे यात शंका नाही. नवोदीत कवि, लेखक यांच्या कल्पनेला बळ देवून साहित्याची उजळणी त्यांच्यात व्हावी या स्वरूपाने वार्षिक अंक च्या स्वरूपात प्रेरणादायी सामर्थ बहाल करण्याचे कार्य या वार्षिक अंकाव्दारे होत असते.

डी. के. हेल्थ अँड वेलफेअर सोसायटी व्दारा एस.चंद्रा महिला महाविद्यालय साकोली यातील विकासाची वाटचाल होण्याकरीता विद्यार्थीनींना प्रेरणा देवून बळ वाढविण्याचा सदैव विचार केलेला आहे. कारण ग्रामीण भागातील मुलींना उच्च शिक्षणाचा मुख्यप्रवाहात आणण्यासाठी संस्था सदैव प्रयत्नशिल आहे. ग्रामीण भागातील विद्यार्थीनींचा सर्वांगीण विकास करण्याचा हेतू साकारण्यासाठी वार्षिक अंक याला हातभार लावत आहे.

प्रस्तुत वार्षिक अंक निमित्त महाविद्यालयाच्या प्राचार्य प्रा.डॉ.सुमेधा लांजेवार यांच्या मार्गदर्शनाने मुर्त स्वरूप प्राप्त झाले, प्राचार्यांनी वार्षिक अंक प्रकाशन करण्यासाठी आम्हाला संधी देवून सातत्याने मार्गदर्शन व प्रोत्साहन दिले. त्याबद्दल त्यांचे खुप खुप आभार. विद्यार्थीनींनी व शिक्षकांचे विविध लेख, कविता, कथा या वार्षिक अंकास प्राप्त झाले त्याकरीता खुप खुप आभार. वार्षिक अंक सहाकार्य करण्यासाठी संपादक मंडळातील सर्व सदस्यांनी परिश्रम घेतले आहे त्यांचेही आभार. अंकाच्या प्रकाशनासाठी ज्या विद्यार्थीनींनी लेक, कविता, कथा ई. साहित्य प्रदान केले त्याबद्दल त्यांचे आभार. महाविद्यालयातील सर्व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांनी वेळोवेळी मदत केली त्यांचेही आभार.

संपादीका

भारताचे संविधान

उद्देशिका

आम्ही, भारताचे लोक, भारताचे एक सार्वभौम
समाजवादी धर्मनिरपेक्ष लोकशाही गणराज्य घडवण्याचा
व त्याच्या सर्व नागरिकांस :

सामाजिक, आर्थिक व राजनैतिक न्याय ;

विचार, अभिव्यक्ती, विश्वास, श्रद्धा

व उपासना यांचे स्वातंत्र्य ;

दर्जाची व संधीची समानता ;

निश्चितपणे प्राप्त करून देण्याचा

आणि त्या सर्वांमध्ये व्यक्तीची प्रतिष्ठा

व राष्ट्राची एकता आणि एकात्मता

यांचे आश्वासन देणारी बंधुता

प्रवर्धित करण्याचा संकल्पपूर्वक निर्धार करून ;

आमच्या संविधानसभेत

आज दिनांक २६ नोव्हेंबर, १९४९ रोजी

याद्वारे हे संविधान अंगीकृत आणि अधिनियमित

करून स्वतःप्रत अर्पण करित आहोत.

भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर

जन्म : १४ एप्रिल १८९१ । मृत्यू: ६ डिसेंबर १९५६

"ज्ञान हे अथांग सागरासारखे आहे. माणसाने आयुष्यभर शिकायचे. म्हटले आणि त्याप्रमाणे शिक्षण घेतले तर आयुष्याच्या शेवटी त्याच्या लक्षात येईल की या ज्ञानसागरामध्ये केवळ गुढगाभर पाण्यात पोहचू शकेल एवढेच ज्ञान आपल्याला प्राप्त झाले आहे."

• मित्रांनो, हे शिक्षणाविषयीचे मत कोणाचे आहे माहित आहे तर विचार आहेत महामानव भारतीय घटनेचे शिल्पकार भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे. त्यांचे खरे नाव भीमराव आणि वडिलांचे नाव रामजी सपकाळ. त्यांचे वडील सैन्यामध्ये सुभेदार मेजर पदावर होते. पुढे ते सातारा येथे स्थायिक झाले त्यामुळे बाबासाहेबांचे बालपण सातारा येथेच गेले. आपल्या मुलाने खूप शिकावे; मोठे व्हावे नाव कमवावे ही वडीलांची इच्छा त्याप्रमाणे त्यांच्या वडीलांनी मुलाच्या शिक्षणासाठी मुंबईस स्थलांतर केले त्यांचे मुळचे गाव आंबवडे असल्यामुळे त्यांनी मुंबईत आल्यावर आंबेडकर हे आडनाव धारण केले आणि तेच पुढे रुढ झाले.

• उच्च शिक्षणासाठी त्यांना बडोदा सरकारची शिष्यवृत्ती मिळाली. व अमेरिकेतील कोलंबिया विद्यापीठात त्यांना प्रवेश मिळाला. त्यासाठी त्यांना महाराज सयाजीराव गायकवाडांचे सहाय्य लाभले. बाबासाहेबांनी त्या संधीचे सोने केले. कोलंबिया विद्यापीठात त्यांनी अर्थशास्त्र, समाजशास्त्र व राज्यशास्त्र या विषयांचे अध्ययन केले. १९१५ मध्ये त्यांनी 'प्राचीन भारतातील व्यापार' या विषयावर प्रबंध लिहून एम. ए. ची पदवी मिळविली तसेच त्यांच्या National Deividout of India a historical and analitical study या प्रबंधाला कोलंबिया विद्यापीठाने पी. एच. डी. पदवी बहाल केली.

• मुंबईमध्ये त्यांनी लोकजागृती व सामाजिक कार्यास सुरुवात केली. ३१ जानेवारी १९२० मध्ये त्यांनी 'मूकनायक' हे पाक्षिक त्यानंतर बहिष्कृत भारत १ हे साप्ताहिक सुरु केले. दलित समाजामध्ये जागृती घडवून आणण्यासाठी व त्यांच्या शैक्षणिक प्रगतीसाठी त्यांनी बहिष्कृत हितकारिणी सभा व समाज समता संघाची स्थापना केली. त्या मार्फत दलित समाजातील तरुण व प्रौढांसाठी रात्रशाळा चालविणे वाचनालये सुरु करणे आदि उपक्रम त्यांनी सुरु केले. पिपल्स एज्युकेशन सोसायटीचे व माध्यामातून मुंबईला सिद्धार्थ कॉलेज व औरंगाबादला मिलींद महाविद्यालय व वसतीगृहे त्यांनी सुरु केली.

• २० मार्च १९२७ रोजी महाडच्या चवदार तळ्याचे पाणी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी अस्पृश्यांसाठी खुले करून दिले. त्याचप्रमाणे नाशिकच्या काळाराम मंदीरातील सत्याग्रह, अस्पृश्यांना राखीव जागांसाठीचा महात्मा गांधी व डॉ. आंबेडकर यांच्यातील पुणे करार, गोलमेज परिषदांमधील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे प्रतिनिधित्व यामुळे त्यांचे नाव भारतीय नव्हे तर आंतरराष्ट्रीय पातळीवर पोहोचले. मसुदा समितीच्या अध्यक्षपदाच्या माध्यमातून त्यांनी भारतीय राज्यघटना २ वर्षे ११ महिने. १८ दिवसात तयार केली. जगातील सर्वात मोठ्या लोकशाही राष्ट्राची घटना तयार करण्याचे शिवधनुष्य त्यांनी लीलया पेलले. त्यांच्या या कर्तृत्वावर 'भारतरत्न' सन्मानाची मोहोर उमटली.

॥ अनुक्रमणिका ॥

लेखमाला

- 1) व्रत सावित्रीचे!
- 2) भारतीय कुटूंब व्यवस्था
- 3) भारतीय कायदे व्यवस्था
- 4) कवि केशव सुत
- 5) स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान
- 6) कातीज्योती सावित्रीबाई फुले/ इंदिरा गांधी
- 7) भारतीय संविधान
- 8) विचार मोती
- 9) मुलींची चिंता
- 10) वन दिनाचा उत्साह
- 11) फिबोनाची आणि आपण
- 12) स्त्री उद्धारक डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर
- 13) आठवड्यातून दोन वेळा व्यायाम पुरेसा
- 14) छत्रपती शिवाजी महाराज

हिंदी विभाग

- 1) शिक्षक
- 2) प्राकृती का संदेश
- 3) शिक्षा बहोत जरूरी है
- 4) हमारा झंडा है बादल
- 5) प्यारा भारत मेरा
- 6) जल संरक्षण
- 7) पानी
- 8) शिक्षित बनना है मुझे
- 9) ज्ञान की किमत
- 10) गहरा ज्ञान
- 11) मनोबल ना हो कमजोर बेहतर होगा जीवन
- 12) सच्चा ज्ञानी

कविता अंभग, व चारोळी संग्रह

- 1) रंग असावा.... मानसाचा मानुसकीचा

महाविद्यालयीन वृत्तविभाग

- 1) अन्न पोषणशास्त्र विभाग
- 2) रसायनशास्त्र विभाग
- 3) स्पोर्ट्स विभाग
- 4) भूगोल विभाग
- 5) मराठी विभाग
- 6) योग विभाग
- 7) फिजीकल एज्युकेशन
- 8) हुमन सेल
- 9) एनएसएस विभाग
- 10) स्पर्धा परिक्षा
- 11) सांस्कृतिक मंडळ
- 12) ग्रंथालय

English Section

- 1) Lord Buddha
- 2) Water
- 3) Turn of the Tap
- 4) I am water save me
- 5) Child
- 6) Women Entrepreneurs

व्रत सावित्रीचे !

श्रद्धेने पाळा भगिनींनो,
व्रत या सावित्रीचे !
या मातेने केले सोपे,
अवघड जगणे तुमचे !!
ती नसती तर,
स्त्री प्रगतीच्या
आसपासही नसती !
ती नसती तर, चूल-मूल फेच्यात
अडकली असती !!
धोंडे झेलून सनातन्यांचे,
तुम्हा दावला सूर्य !
ती नसती तर,
स्त्री-मुक्ती अद्याप
पाहिली नसती !!

कु.स्वाती दानव
बि.ए.प्रथम वर्ष

भारतीय कुटुंब व्यवस्था

कुटुंबव्यवस्था हे भारताचे बलस्थान आहे. मात्र, ती सुरळीत व सुस्थितीत आहे, असे ठामपणे म्हणता येणार नाही. आजची कुटुंबव्यवस्था विघटनाच्या दिशेने जोराने पाऊल टाकू लागली आहे. भारतातील जवळ जवळ सर्वच क्षेत्रांत सामाजिक जीवनामध्ये कमालीचे औदासिन्य, अनैतिकता, भ्रष्टाचार पहायला मिळतो. आज आपल्याकडेही अनेक कुटुंबांत घटस्फोट, कलह वगैरे होत आहेत. हा व्यक्तिस्वातंत्र्याचा परिणाम असल्याची उथळ प्रतिक्रिया काही मंडळी देत असतात. काही लोक याबाबत स्त्रियांना दोषी धरतात. मात्र, असा दोषारोप करण्याच्या आधी याबाबत भारतीय संस्कृतीचे अवलोकन करायला हवे. आपल्या संस्कृतीमध्ये जे-जे काही चांगले, पवित्र, उदात्त आहे ते सर्व स्त्रियांच्या सहभागाने साध्य झालेले आहे. सांस्कृतिक मूल्यांची जोपासना स्त्रियांनी जास्त प्रमाणा केली आहे; परंतु हे घडत असताना स्त्रियांवर अन्याय झाला आहे.

कुटुंब व्यवस्था टिकवण्यासाठी आणि सांस्कृतिक मूल्य-संवर्धनासाठी स्त्रियांनीच मोठ्या प्रमाणावर त्याग केला आहे. याबाबत पुरुषांचा वाटा नगण्य आहे. स्त्रियांवर जबाबदाऱ्या लादून समाजसंस्कृती संवर्धन करण्याच्या प्रक्रियेत त्यांच्यावर अन्याय झाला आहे. तो त्यांनी सहन केला तरच सांस्कृतिक मूल्ये टिकणार, हे म्हणणे योग्य नाही. स्त्रियांनी अन्याय सहन करण्याचे नाकारले किंवा त्यांनी न्यायाच्या वाटेने जायचे ठरवले तर जी काही सामाजिक व सांस्कृतिक मूल्ये कोलमडून पडतील ती खरी मूल्ये नव्हती, हे आपण मान्य केले पाहिजे. कारण तो समाजाच्या एका घटकाने दुसऱ्या घटकाच्या शोषणातून व गुलामगिरीतून मिळवलेला गैरवाजवी सामाजिक फायदा ठरतो. जी स्त्री सुशिक्षित होईल आणि त्याहून महत्त्वाचे म्हणजे आर्थिक स्वायत्तता मिळवेल, ती अन्यायाचे जोर फेकूनच देणार हे तर महात्मा फुलेंनी सांगितलेले आहे. जशा जशा स्त्रिया शिकताहेत व आर्थिक स्वायत्तता मिळवत आहेत तिथे तिथे पुरुषी वर्चस्वाचे जोखड फेकले आणि मग पुष्कळदा आपल्याकडेही कुटुंबव्यवस्था मोडून पडताना दिसते; पण याचा दोष आपण स्त्रियांना देणार आहोत का?

जी-जी व्यवस्था स्त्रियांच्या त्यागावर व शोषणावर अवलंबून असेल तिथे तिथे अन्याय करणारा घटक पुरुषच असतो, हे स्पष्टच आहे. स्त्रीची बरोबरीची क्षमता मान्य केल्यानंतर कौटुंबिक जबाबदाऱ्या बरोबरीने उचलण्यासाठी पुरुष कचरत असतील तर ते स्त्रियांचे शोषण करण्याची सवय सोडू शकत नाहीत आणि समान कौटुंबिक जबाबदाऱ्या स्वीकारण्यात प्रतिष्ठेच्या कारणांवरून ते लाजत असतील, तर मग पुरुषी अहंकारात आणि बौद्धिक समजुतीतच मोठा दोष आहे, असेच समजावे लागेल!

आपली कौटुंबिक संस्कृती टिकवायची असेल तर आणि या बाबतीत तरी आपल्याला जगात आदर्श निर्माण करायचे असेल, तर पुरुषांनी आत्मपरीक्षण करायला हवे आणि येऊ घातले विघटनांचे खरे कारण आपण आहोत हे मान्य करायला हवे. त्यानुसार त्यांनी स्वतःमध्ये आवश्यक ते बदल करून मूल्ये जोपासायला हवीत. असे न केल्यास होणाऱ्या परिणामांचा दोष पुरुषांनी स्वतःकडे घेतला पाहिजे. त्यासाठी स्त्रियांना जबाबदार धरू नये. अशा सर्व सामाजिक चळवळींचे नेतृत्व स्त्रियांकडेच असायला हवे; कारण शोषण कुठे, कसे व किती होते हे शोषितालाच कळू शकते, शोषकाला नव्हे! आणि म्हणून पुष्कळ सामाजिक चळवळीत व सामाजिक क्षेत्रात पुरुषाला न दिसणारे अन्याय स्त्रियांच्या नजरेत स्पष्टपणे भरतात. हा दृष्टिकोनाचाच फरक आहे आणि म्हणून अशी चळवळ स्त्री नेतृत्वाखाली चालावी; परंतु या नेतृत्वाच्या मागे केवळ स्त्री अनुयायी असावेत असे अभिप्रेत नाही, तर अनुयायी पुरुष असले पाहिजेत किंबहुना सर्व समाजच असला पाहिजे. असे घडले तरच येऊ घातलेल्या कोलाहालात आणि वादळात आपली सांस्कृतिक मूल्ये तग धरतील.

कु.नर्गिस खोब्रागडे
बि.ए.व्दितीय वर्ष

चंद्रकांता

०२

वार्षिकांक 2022-23

भारतीय कायदे व्यवस्था

1. हुंडा प्रतिबंधक कायदा 1961- राज्यात 26 नोव्हेंबर हा दिवस 'हुंडाबंदी दिन' म्हणून साजरा केला जात असून हुंडा देणे आणि घेणे हा कायद्याने गुन्हा ठरविण्यात आला आहे. प्रत्येक पोलीस स्टेशनला हुंडा प्रतिबंधक अधिकाऱ्याची नियुक्ती, जिल्हा तसेच तालुकास्तरीय समित्यांची स्थापना या कायद्यांतर्गत करण्यात आली आहे. हे कायदे महिलांना माहित असायला पाहिजे. आणि पुढे येऊन हुंडा मागणाऱ्या विरुद्ध तक्रार संबंधित यंत्रणेकडे केली पाहिजे. हुंडा म्हणजे लगणा मध्ये मुलीला दिलेले सर्व वस्तू, चीजवस्तू, कपडे, रोख पैसे, सोने इत्यादी.

2. कौटुंबिक हिंसाचार प्रतिबंधक कायदा या कायद्याची राज्यात अंमलबजावणी सुरू आहे. या कायद्यान्वये जिल्हा महिला व बालविकास अधिकारी, प्रांतअधिकारी, तहसीलदार, नायब तहसीलदार, गटविकास अधिकारी आणि विस्तार अधिकारी यांना संरक्षण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात आले आहे. राज्यभरातील ही संख्या 3,625 इतकी असून यामध्ये 257 महिला आहेत. या कायद्याची अंमलबजावणी करतांना महिलांसाठी 72 आश्रय गृहे तर 82 संस्थांना सव्हिस प्रोव्हायडर म्हणून मान्यता देण्यात आली आहे. या कायद्यांतर्गत आतापर्यंत 164 प्रकरणे निकाली काढण्यात आली आहेत. 'राज्य महिला आयोगा' मार्फतही महिलांच्या हक्क आणि अधिकारांची जपणूक केली जात आहे. 24 तासांच्या आत महिलांना मुलांचा तात्पुरता ताबा मिळू शकतो. सुरक्षित निवाराही मिळू शकतो.

3. विशाखा गाईड लाईन्स कामाच्या ठिकाणी महिलांचा लैंगिक छळ होऊ नये म्हणून 'विशाखा गाईड लाईन्स'ची अंमलबजावणी राज्यात सुरू आहे. यासाठी राज्यभर तक्रार निवारण समित्यांची स्थापना करण्यात आली असून महिला, मुली आणि बालकांचा अवैध मानवी व्यापार रोखण्यासाठी 'राज्य कृतिदलाची' स्थापना करण्यात आली आहे.

4. देवदासी प्रतिबंधक कायदा देवदासींचे आणि त्यांच्या मुलांचे पुनर्वसन, शिक्षण, आरोग्य आणि त्यांच्या आर्थिक स्वावलंबनाचे मार्ग प्रशस्त करण्याच्या दृष्टीने हा कायदा उपयुक्त ठरत आहे. या सर्व कार्यासाठी महिला व बालविकास विभागाच्या स्वतंत्र योजना कार्यान्वित आहेत. कर्नाटक मध्ये मोठ्या प्रमाणावर देवदासी सोडण्याची प्रथा आहे.

5. लिंग निदान प्रतिबंधक कायदा मुलांच्या तुलनेत मुलींची संख्या घटतांना दिसत आहे. याला प्रतिबंध घालण्यासाठी 'गर्भलिंग चिकित्सा प्रतिबंधक' कायद्याची अंमलबजावणी प्रभावीपणे सुरू आहे. यातील सर्व गुन्हे दखलपात्र आणि अजामीनपात्र आणि नान कम्पोन्डोबल करण्यात आले आहेत. या कायद्यान्वये गर्भतील लिंग तपासणी करणाऱ्या व्यक्तीला आणि अशी तपासणी करणाऱ्या वैद्यकीय व्यावसायिकाला दंड आणि शिक्षेची तरतूद करण्यात आली आहे. गर्भ लिंग निदान करून मागणाऱ्या नातेवाईक आणि एजन्ट यांना ही दंड आणि शिक्षेची तरतूद करण्यात आली आहे. गरोदर महीलेवर कोणताही गुन्हा या कायद्या ने दाखल होत नाही. राज्य, जिल्हा आणि तालुका पातळीवर या कायद्याच्या अमलबजावणीची यंत्रणा कायद्या मध्ये नमूद आहे. या कायद्याची अमलबजावणी आरोग्य विभागाकडे आहे. पोलिसाकडे हा गुन्हा दाखल होत नाही.

कु.प्राजक्ता गणविर
बि.ए., बी.एस्सी तृतीय वर्ष

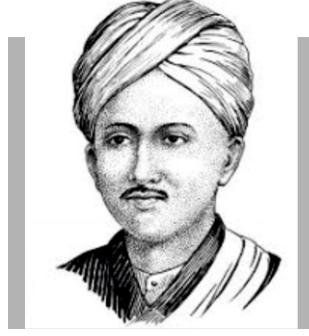

चंद्रकांता

०३

वार्षिकांक 2022-23

कवी केशवसुत

केशवसुत हे आधुनिक मराठी काव्याचे प्रवर्तक म्हणून ओळखले जाणारे एक श्रेष्ठ कवी होते. त्यांचे पूर्ण नाव कृष्णाजी केशव दामले. काव्यरत्नावली या मासिकाचे संपादक नारायण नरसिंह फडणीस यांच्या सूचनेवरून 'केशवसुत' या टोपण नावाचा त्यांनी स्वीकार केला. त्यांचा जन्म 7 ऑक्टोबर 1866 रोजी रत्नागिरी जिल्ह्यातील मालगुंड या गावी झाला. त्यांचे शिक्षण खेड, बडोदे, वर्धा, नागपूर व पुणे या ठिकाणी झाले. शिक्षणकालातच 1880 मध्ये त्यांचा विवाह झाला. मॅट्रिकनंतर (1889) मुंबईला 1897 पर्यंत निरनिराळ्या हंगामी नोकऱ्या केल्या. पुढे प्लेगमुळे मुंबई सोडून ते खानदेशात गेले. केशवसुतांनी विद्यार्थीदशेतच काव्यलेखनास आरंभ केला असला, तरी त्यांचा मुख्य काव्यरचनाकाल 1885 ते 1905 हाच होय.

या काळातील त्यांच्या सुमारे 135 कविता आज उपलब्ध आहेत. काव्य हे त्यांचे जीवनध्येय असल्याने स्वाभाविकपणेच त्यांनी काव्यरचनेच्या नव्या वाटा चोखाळल्या. केशवसुतांनी लिहिलेल्या कवितांपैकी, 'स्फूर्ति' (1896), 'कवितेचे प्रयोजन' (1899), 'आम्ही कोण?' (1901) आणि 'प्रतिभा' (1904) या कविता महत्त्वाच्या आहेत. व्यापक मानवी जीवनाच्या संदर्भात कवी व कवित्व यांच्या कार्याची आदर्शवादी भूमिका केशवसुतांनी मांडलेली असल्यामुळे त्या भूमिकेत चिरंतन प्रेरकता जाणवते. त्यांच्या निसर्गविषयक कवितांवर वर्डस्वर्थ व एमर्सन यांच्या विचारांचा परिणाम झालेला दिसतो.

कु.नर्गिस खोब्रागडे
बि.ए.व्दितीय वर्ष

स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान

॥ स्वच्छता परमो धर्मः ॥

स्वच्छता हाच परम धर्म आहे. सर्वांगीण स्वच्छता ही सर्वांची एकत्रीत जबाबदारी आहे. अस्वच्छता व कचरा यामुळे रोगराई, दुर्गंधी प्रक्षणयुक्त वातावरणाची निर्मिती होते व याचा परिणाम आपले आरोग्य व सामाजिक जीवनावर होतो. या समस्यांच्या समाधानाकरिता शासनाद्वारे नाविन्यपूर्ण उपाययोजना राबविण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र शासनाद्वारे निर्गमित शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने दैनंदिन घनकचरा संकलनाच्या मॉनिटरिंगसाठी शहरात ICT BASED प्रणाली कार्यरत करण्यात आली आहे. या अंतर्गत शहरातील मालमत्तांवर तसेच आपल्याद्वारे ओला व सुका कचरा साठविण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या डस्टबिनवर विशिष्ट कोड लावण्यात येणार आहेत, कचरा संकलन कर्मचा-यांद्वारे कचरा घेतल्यानंतर कोड स्कॅन केले जातील. सदरील सेवा निःशुल्क आहे.

स्वच्छतेला नाही काही पर्याय, कचऱ्याचे योग्य वर्गीकरण हाच एक उपाय !

जो कुजतो तो ओला कचरा

जो कुजत नाही तो सुका कचरा

कु.आचल मेश्राम
बि.ए.प्रथम वर्ष

क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले

महाराष्ट्राच्या सामाजिक सुधारणा चळवळीतील एक महत्त्वाची व्यक्ती म्हणून सावित्रीबाई फुले ओळखल्या जातात. त्यांनी जात आणि लिंगावर आधारित भेदभाव आणि अन्यायकारक वागणूक नाहीशी करण्यासाठी काम केले. फुले यांनी विधवांचे होणारे केशवपन थांबवण्यासाठी पुण्यात न्हाव्यांचा संप घडवून आणला होता. सावित्रीबाई या लेखिका देखील होत्या. त्यांनी मराठी भाषेत विपुल लेखन केले. 1897 मध्ये प्लेगची साथ आल्यावर त्यांनी लागण झालेल्या लोकांसाठी काम केले. या प्रक्रियेत सावित्रीबाई फुले यांना देखील प्लेगची लागण झाली. 10 मार्च 1897 रोजी त्यांचा मृत्यू झाला.

जानेवारी हा सावित्रीबाईंचा जन्मदिवस संपूर्ण महाराष्ट्रात बालिका दिन व महिला मुक्तीदिन म्हणून साजरा केला जातो. 2015 मध्ये, पुणे विद्यापीठाचे नामकरण सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ असे करण्यात आले.

इंदिरा गांधी

इंदिरा गांधी 1966 मध्ये त्या भारताच्या तिसऱ्या पंतप्रधान म्हणून निवडल्या गेल्या.

या भारताच्या पहिल्या आणि आजपर्यंतच्या एकमेव महिला पंतप्रधान आहेत. त्या भारताचे पहिले पंतप्रधान पंडित जवाहरलाल नेहरू यांच्या कन्या होत्या. जानेवारी 1966 ते मार्च 1977 पर्यंत आणि पुन्हा जानेवारी 1980 ते ऑक्टोबर 1984 मध्ये त्यांची हत्या होईपर्यंत त्यांनी पंतप्रधान म्हणून काम केले, ज्यामुळे त्या त्यांच्या वडिलांनंतर सर्वात जास्त काळ काम करणाऱ्या दुसऱ्या भारतीय पंतप्रधान बनल्या.

कु. अनामिका उके
बि.ए. प्रथम वर्ष

भारतीय संविधान

डॉ बाबासाहेब आंबेडकर यांनी 2 वर्ष 11 महीने 18 दिवस अथक परिश्रम करून लिहिलेले संविधान 26 नोव्हेंबर 1949 ला भारताने स्विकृत केले, म्हणून आज डॉ बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या सन्मानार्थ 26 नोव्हेंबर हा दिवस "संविधान सन्मान दिवस" म्हणून मानल्यात येतो. (महाराष्ट्र शासनाने 24 नोव्हेंबर 2008 ला हा आदेश काढला आहे. भारतीय संविधान म्हणजेच भारताची राज्य घटना, ज्याच्यावर मागील 74 वर्षे पासून भारत देश अविरत चालत आहे. ते संविधान कसे बनले, त्याची सुरुवात कुठून करल्यात आली, इंग्रज भारतात येण्याच्या पहीले भारतात संस्थानिक राजे होते आणि त्याचा कारभार त्या त्या संस्थानाचा राजा पहात होता. राजाने म्हटले ती पुर्व दिशा होती. (हुजूर मेरे आका अशी परिस्थिती होती) राजाच्या विरोधात बोलायची कींवा राज्याच्या नातेवाईकावर एखादा खटला चालवायचा असला तर कोणाचीच मजाल किंवा हिंमत होत नव्हती. परंतु भारतीय संविधानाने तो मानुस कोणत्याही जाती धर्माचा, पंथाचा, लिंगाचा, गरीब, श्रीमंत असो त्या सर्वांना एकाच लाईनीत किंवा समानतेत आनण्याचं काम या भारतीय संविधानाने केलं. पहिले राजा हा वंशपरंपरागत निर्माण होत होता, म्हणजेच राजा हा राणीच्या पोटातून जन्म घेत होता, पण भारतात जेव्हापासून संविधान लागू झालं, तेव्हापासून राजा हा लोकांच्या मताने मतपेटीतून जन्म घेऊ लागला. ही या संविधानाची सर्वात मोठी ताकद आहे. एखाद्या देशाची राज्यघटना त्या देशाच्या निगरिकांना न्याय देण्यास कींवा सरकार चालविण्यास असमर्थ ठरली तर त्या देशाचा लष्कर प्रमुख त्या देशाच्या PM ची खुर्ची खाली करून तो देशच आपल्या ताब्यात कसा घेतो, ते आपण आपल्या बाजूच्या देशात म्हणजेच पाकिस्तानात उद्रेक होतांना पाहलं आहे. पाकिस्तानाने आतापर्यंत तीन वेळा राज्य घटना बदलली आहे. मागील 75 वर्षात पाकिस्तान मध्ये 40 वर्षे मिलिटरी शासन राहिले आहे. तसं आपल्या भारत देशात का नाही झाल तर त्याचं सर्व श्रेय जाते ते भारतीय राज्यघटनेचे शिल्पकार महामानव विश्वरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांना. आपला देश स्वतंत्र झाला तेव्हा भारतात जवळपास 562 संस्थाने होती. ती भारतात विलीन करून प्रत्येक जात, धर्म, पंथाच्या लोकांना समान हक्क व अधिकार दिले, व संविधानाची मुळ चौकट म्हणजेच 'Main Structure of Indian Constitution' असे मजबूत बनविले आहे की, त्यामधे कोणालाही बदल करता येत नाही. आपल्या भारतामध्ये अनेक धर्म, जाती, पंथ, भाषा, संस्कृती, रिती रिवाज आहेत. त्यांना संवैधानिक मार्गाने एकसंघ करण्याचे काम डॉ बाबासाहेब आंबेडकर यांनी केले. त्यामुळेच आपला देश विष्कळीत होवू शकला नाही. डॉ बाबासाहेब आंबेडकरांनी पहीलेच कलम लिहिले आहे, त्यामध्ये या देशाचे नाव "The name of our nation is India, means that is Bharat. India is unions of state" भारत हा राज्यांचा संघ असेल, व त्यामधुन कोणीही बाहेर पडू शकणार नाही.

संविधान म्हणजे काय तर, असा कायदा ज्या कायद्याने तो देश चालतो त्या कायद्यात त्या देशातील लोकांचे काय अधिकार आहेत, त्या लोकांचे देशाप्रती काय कर्तव्य आहेत, जीवन जगण्याची आचार संहिता तसेच त्या देशातील सरकारने, सरकार कसं चालवावं हे सांगणारा राष्ट्रीय ग्रंथ किंवा पुस्तक म्हणजेच भारतीय संविधान होय. बाबासाहेबांनी संविधान लिहतांना भारत देशातील प्रत्येक नागरिकास मुलभूत अधिकार व मुलभूत कर्तव्य दिले आहेत. सरकार चालवतांना सरकारने कसे वागावे व देश कसा चालवावा त्यासाठी मार्गदर्शक तत्वे दिले आहेत. म्हणजेच "directive principles of constitution, state policy and central policy." तसेच कायदेमंडळ, न्याय मंडळ व कार्यकारी मंडळ त्यांना काम करण्याची विशिष्ट प्रोसिजर ठरवून दिली आहे. म्हणून भारत देश हा एकसंघ आहे. त्याला कोणी तोडू शकत नाही. अस जगातील एकमेव लिखित व विश्रुत मोठ संविधान भारत देशाला दिलं आहे. आपल्या देशात सर्वात मोठा राष्ट्रीय ग्रंथ म्हणजे भारतीय संविधान व सर्वात मोठ मंदिर म्हटलं तर ती संसद असली पाहिजेत. ज्यामधे लोकांचे हितांचे कायदे तयार होतात. म्हणूनच संविधानाचे संरक्षण व प्रसारण करणे हे प्रत्येक भारतीय नागरिकांचे कर्तव्य आहे. "अगर किसी भी देश का संविधान कितना भी अच्छा क्यों न हो, उसे अमल में लानेवाले लोग अच्छे/ईमानदार होंगे तो वह संविधान अच्छा ही शाबित होगा!" अगर उसे अमल में लानेवाले बुरे होंगे तो, संविधान कितना भी अच्छा क्यों न हो, वह अंततः बुरा ही शाबित होगा!

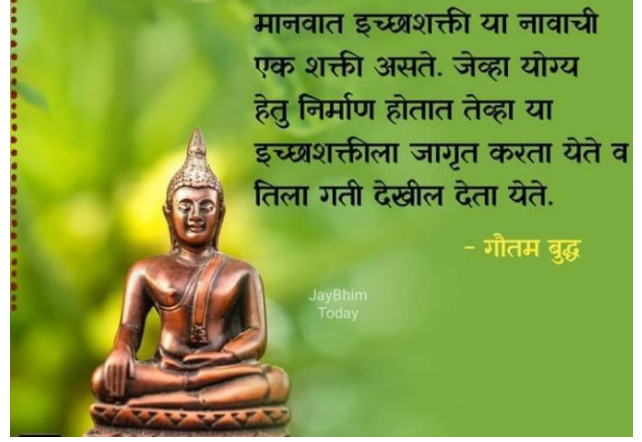
कु.अंजली बारसागडे
बि.ए.तृतीय वर्ष

...विचार मोती...

मी रोज आनंदी असतो, कारण मी कुणाकडूनही कोणतीही अपेक्षा धरत नाही. अपेक्षा माणसाला दुखावतात. जीवन क्षणभंगूर... त्यावर प्रेम करा. आनंदी व्हा. जीवन तुमचं, तुम्ही जगा. बोलण्यापूर्वी दुसऱ्याचं नीट ऐक लिहिण्यापूर्वी नीट विचार करा, खर्च करण्यापूर्वी काहीतरी कमवा, काही मागण्यापूर्वी दुसऱ्याला काहीतरी द्या, तिरस्कार करण्यापूर्वी प्रेम करा... मरण्यापूर्वी आयुष्य जगा.

मानवात इच्छशक्ती या नावाची एक शक्ती असते. जेव्हा योग्य हेतु निर्माण होतात तेव्हा या इच्छशक्तीला जागृत करता येते व तिला गती देखील देता येते.

- गौतम बुद्ध

JayBhim
Today

जी माणसं भावनाप्रधान असतात... त्यांच्या स्वाभिमानाला जर धक्का लागला, तर दोनपैकी काहीतरी एक होतं... काही माणसं गप्प बसतात, निवृत्तीचा मार्ग पत्करून सगळं आयुष्य एखाद्या बाभळीच्या झाडासारखं शुष्क घालवतात... त्याउलट काही माणसं चिडून उठतात, सारासार विचार गुंडाळून ठेवतात, आणि सगळ्यांवर वार करत सुटतात... अशी माणसं एकेकाळी भावनाप्रधान होती, हे सांगून खरं वाटत नाही...!

जीवन बदलण्यासाठी लढावं लागतं,
आणि सोपं करण्यासाठी समजावं लागतं.
काळ तुमचा आहे, वाटलं तर सोनं करा,
नाहीतर झोपण्यात घालवा.
लक्ष्य गाठत नाही,
तोवर हिंमत हरू नका
वा थांबूही नका.
कारण पहाडातून निघणाऱ्या नदीने
आजपर्यंत कोणाला हे विचारलं नाही,
की समुद्र किती दूर आहे?

जीवनात कधी दुःख आले तर,
अश्रू गाळू नका. अश्रूंचा हात
पकडून चालायला शिका.

हमारा व्यवहार गणित के
'शून्य' की तरह होना चाहिये
जो स्वयं कोई कीमत नहीं रखता
लेकिन दूसरों के साथ जुड़ने पर,
उसकी 'कीमत' बढ़ा देता है!

कु.पायल सोमकुवर, शितल हातझाडे, रुपाली येसनसूरे, भाग्यश्री चाचरे

मुलांची चिंता

सध्याचं युग हे सोशल मीडियाचं युग आहे आणि मुलं देखील त्यापासून दूर नाहीत. सोशल मीडियाचं जग जितकं मन रिफ्रेश करणारं आहे तितकंच ते चिंता वाढवणारं आहे. माझ्या फोटोला लाईक्स येत नाही. मी अजून कसा फेमस होऊ? माझा मित्र जास्त फेमस आहे. तो माझ्याशी बोलत नाही, ती माझ्याशी बोलत नाही. अशा अनेक गोष्टी मुलांच्या चिंता वाढवायला कारणीभूत ठरू शकतात आणि या चिंतेत अडकल्यावर डिप्रेशनमध्ये येऊन मुले काहीही करू शकतात. म्हणून त्यांच्या मोबाईलच्या अतिवापराला वेळीच आवर घाला आणि त्यांना सुरक्षित ठेवा.

तुमचा या गोष्टीवर विश्वास बसणार नाही, पण हे खरे आहे की मोबाईलच्या अतिवापरामुळे कॅन्सरचा धोका निर्माण होऊ शकतो. अनेक अभ्यासपूर्ण संशोधनातून हे स्पष्ट झाले आहे की मोबाईल फोन मधून निघणारी इलेक्ट्रोमॅग्नेटिक रेडीएशन खूप काळ मोबाईलचा वापर केल्याने त्वचेतील उतीकांद्वारे शोषली जातात. लहान वयात या उतिका विकसित होत असतात, त्या तितक्या सक्षम नसतात. त्यामुळे या इलेक्ट्रोमॅग्नेटिक रेडीएशनचा त्यांच्यावर मोठा परिणाम होऊन ब्रेन कॅन्सरचा धोका उद्भवतो. ही समस्या मोठ्यां माणसांना सुद्धा खूप सतावते आणि लहान मुलांना सुद्धा! अर्थात दोन्हीमध्ये मोबाईलचा अतिवापर हे कारण असते. सतत फोनवर असल्याने झोपेचे भान राहत नाही. हळूहळू झोपेची वेळ सुटते आणि कधीही रात्री अपरात्री झोप येते आणि सकाळी झोप पूर्ण सुद्धा होत नाही. मुलांना याचा मोठा फटका बसू शकतो. कारण झोप न आल्याने आणि ती पूर्ण न झाल्याने त्यांच्या शालेय जीवनावर मोठा परिणाम होऊ शकतो. मुलांची बौद्धिक क्षमता कमकुवत पडू शकते.

पूर्ण दिवस फोनचा वापर केल्याने आणि सोशल मिडीयाच्या दुनियेत रमल्याने खऱ्या आयुष्यातले मित्र, खेळ यांच्या बाबतीत मुले दूर जाऊ लागतात. त्यांना आपले मोबाईलचे जग जास्त आवडू लागते. अनेक संशोधनातून हे दिसून आले आहे की मोबाईल जास्त वापरणाऱ्या मुलांमध्ये थकवा, ताण आणि तणाव मोठ्या प्रमाणावर असतो. काही प्रकरणांत तर यातून मानसिक आजार निर्माण झाल्याचे सुद्धा दिसून आले आहे. त्यामुळे हा धो ओळखून आपल्या मुलांच्या मोबाईल वापरावर मर्यादा आणा.

प्रा.डॉ.संध्या शेंडे
मराठी विभाग

वन दिनाचा उत्सव*

चिपको आंदोलन

वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे वनचरे पक्षीही सुसवरे संत तुकारामांनी आपणा सर्वांना वृक्ष आपले नातलग आहे या भूमिकेतून त्यांचं वर्णन केलेले आहे. निसर्गातील प्रत्येक सजीव आणि निर्जीव घटकाचं मानवाचं जीवन सुखी संपन्न करण्यात महत्त्वाचे योगदान आहे. म्हणूनच माणूस हा निसर्गाचा अपत्य आहे असं म्हटलं जातं. निसर्गातला सजीव घटक मानवाला जगण्यासाठी प्राणवायू पुरवणारा वृक्ष परंतु त्यांचं होणारं कमी प्रमाण हे सजीवाला भविष्याच्या दृष्टिकोनातून धोक्याची घंटा आहे.

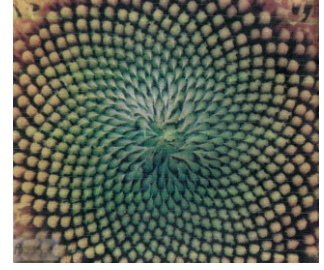
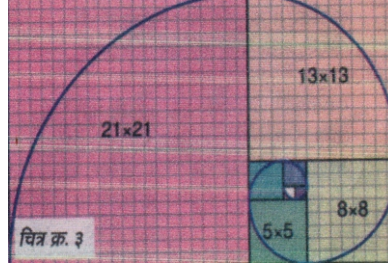
21 मार्च हा आंतरराष्ट्रीय वन दिवस 2023 ची थीम " वन आणि स्वास्थ्य " आहे. नक्कीच या दिवसाचं औचित्य लक्षात घेऊन मोठ्या प्रमाणात वनांचे मानवी जीवनात महत्त्व आणि निसर्ग संतुलन राखण्यात त्याची भूमिका याविषयी मोठ्या प्रमाणात उत्सवाच्या स्वरूपात दर्शन आपणा सर्वांना वैयक्तिक ते शासकीय पातळीवर पहावयास मिळेल. मग प्रश्न पडतो इतकच जर वनांचं महत्त्व आपण लोकांपर्यंत पोहोचवत आहोत तर मग वनांचं प्रमाण कमी का होत आहे. याही प्रश्नाचा विचार होणे गरजेचे आहे. एक जुलै ते सात जुलै सप्ताह वन महोत्सव 1950 पासून साजरा करण्यात येतो. मानवाला निसर्ग विषयी प्रेम व आदर निर्माण करणे हा हेतू. राष्ट्रीय वन धोरण 1985 नुसार एकूण भूभागाच्या 33% वनाखाली जमीन असणे गरजेचे आहे. परंतु आज मात्र वनांखालील क्षेत्र दिवसागणिक कमी होताना दिसून येते यामागची कारण अनेक आहेत.

वनांचे महात्म्य पौराणिक काळापासून मानवाला धार्मिक, सांस्कृतिक, सामाजिक, आर्थिक व पर्यावरणीय अनुषंगाने सांगण्याचा प्रयत्न झाला आहे. तरीपण आजही वनाखालील क्षेत्र वेगाने कमी होताना पाहायला मिळते. वनसंवर्धनाच्या दृष्टिकोनाने शाळा महाविद्यालयांमध्ये पर्यावरण विषय अभ्यासक्रमामध्ये समाविष्ट करून विद्यार्थ्यांना वृक्ष संवर्धन किती आवश्यक आहे हे समजावून सांगितले जाते. यासंदर्भात एप्रिल 1973 मध्ये झालेल्या चिपको आंदोलनाचा संदर्भही दिला जातो. त्यामध्ये प्रामुख्याने महिलांचा सहभाग अतिशय महत्त्वाचा होता. भारतामध्ये एकूण भौगोलिक क्षेत्रापैकी 24.62 टक्के क्षेत्र वनाखाली आहे. यामध्ये सर्वाधिक क्षेत्र मध्य प्रदेश राज्यामध्ये आहे. तर 75 टक्के पेक्षा जास्त क्षेत्र मिझोराम, अरुणाचल प्रदेश, मेघालय, मणिपूर, नागालँड या राज्यांमध्ये आहे. महाराष्ट्राचा विचार केला तर एकूण भौगोलिक क्षेत्रापैकी 19.9% तर सर्वाधिक क्षेत्र गडचिरोली जिल्हा 68.81% आणि सर्वात कमी क्षेत्र लातूर जिल्ह्यामध्ये 0.18% आहे. एकूणच पाहिलं तर वनाखालील क्षेत्र पर्यावरणीय दृष्टिकोनातून अपेक्षित आहे त्यापेक्षा कमी आहे. म्हणजेच भविष्यात वनांखालील क्षेत्र वाढविणे आवश्यक आहे आवश्यकच नाही तर अनिवार्य. अशा वेळेस लोकांसोबतच शासनाची भूमिका अतिशय महत्त्वाची आहे. वनांचे संवर्धन करण्याच्या दृष्टीने प्रयत्न केले जात आहे. यात शंकाच नाही परंतु वनांखालील क्षेत्र वाढत नाही हा प्रश्न खरंच संशोधनाचा आहे. महाराष्ट्र राज्यात वनमंत्री सुधीर मुनगंटीवार असताना त्यांनी 33 कोटी वृक्ष लागवडीचे लक्ष ठेवून पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने मोहीम उभारली परंतु वृक्षा खालील क्षेत्र किती वाढले याचे उत्तर अजूनही अनुत्तरीत आहे.

सद्यस्थितीत विकासाची घोडदौड करताना निसर्गाचा कसा खेळ खंडोबा चालू आहे हे आपण सर्वच उघड्या डोळ्यांनी पाहतो. नागरिकरण, औद्योगिकरण, बांधकाम याकरिता मोठ्या प्रमाणात खनिजांचे उत्खनन, भूमी उपयोजन बदल याशिवाय अनेक कारणे विकासाच्या नावाने वनांची मोठ्या प्रमाणात हानी होत आहे. यासाठी शासन दरबारी वेगवेगळ्या उपाययोजना सुद्धा केल्या जातात. परंतु उद्दिष्ट मात्र आपण अजूनही गाठलेले नाही. वनसंवर्धन हा विषय आजचा नाही तर आदिमानवापासूनच वनाविषयीचं महत्त्व अनेक ग्रंथांमधून नमूद झालेला आहे. वनसंवर्धित करण्याकरिता वेगवेगळ्या स्तरावर वेगवेगळ्या पद्धतीने वनांचे क्षेत्र वाढवण्याच्या दृष्टीने जसे महाराष्ट्रामध्ये मीयावाकी, कांदळवन, देवराई, वनराई, हरित पट्टा (ग्रीन बेल्ट) या माध्यमातून वनांचे संवर्धन केले जात आहे. यापुढेही आपण सर्वांनी मिळून वना खालील क्षेत्र वाढविण्यासाठी स्थानिक पातळीवरून वैश्विक पातळीवर प्रयत्न करणे गरजेचे आहे. कारण पर्यावरणात सक्षम तो टिकणार या सूत्रानुसार विचार करावा लागेल. नाहीतर नेहमीप्रमाणे पुन्हा एकदा वन दिनाचा उत्सव साजरा करून सर्व धन्य पावतील.

प्रा.डॉ. गोदावरी गौरकर

फिबोनाची आणि आपण

अंक गणित शिकतांना पाढे पाठ करावी लागतात. लहानपणी पाढे पाठ न झाल्यास मोठ्यापणी गणिताची मज्जाच नसते. आजकालच्या युगात वेगळ्या प्रकारच्या श्रेणी अंकगणितीय श्रेणी, भौमुतिक श्रेणी ई. नविन बदल गणितात दिसून येतात. आज आपण फिनोबाची क्रमिका नैसर्गिकरित्या कशी मांडण्यात येते हे बघूया.

कोणतीही गणितीय क्रमिका म्हणजे एक ठराविक नियमानुसार एकानंतर एक मांडलेले आकडे होय. यातील कोणत्याही क्रमांकाचा (पहिला सोडून) त्याच्या आदीच्या क्रमांकाशी एक विशिष्ट संबंध असतो. क्रमिकेतील आकड्याची संख्या अनंत असेल तर तिला अनंत क्रमिका म्हणतात. अन्यथा तिला सात क्रमिका म्हणतात. क्रमिकाचे इतरही अनेक गुणधर्म आहेत. पण आपल्याला नैसर्गिक गुणधर्माची जाणिव पाहायची आहे.

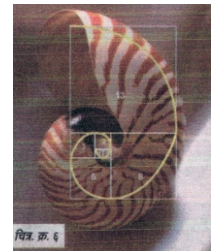
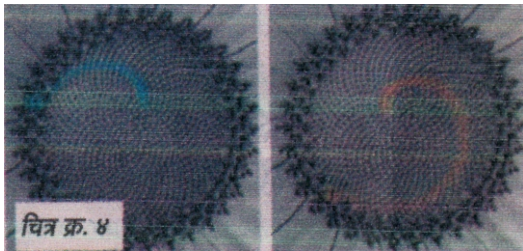
तर ही फिनोबाची क्रमिका इथे दिलेली आहे.

०, १, १, २, ३, ५, ८, १३, २१, ३४, ५५,
८९, १४४, २३३, ३७७, ६१०, ९८७....

ही क्रमिका पाहील्यानंतर त्याच्या तिसऱ्या संख्येपासून पुढील प्रत्येक संख्या म्हणजे तीच्या मागील दोन संख्यांची बेरीज आहे. हे सहज लक्षात येते. गणितीय सूत्राच्या रूपाने हे मांडायचे म्हटल्यावर आपल्या खालिल सूत्रे पहावे लागेल.

$$\text{संक्र} = \text{संक्र}-२ + \text{संक्र}-१, \text{ जिथे क्र.} > १$$

म्हणजेच कोणत्याही (क्र) क्रमांकावर असलेली (संक्र) ही संख्या तिच्या आधीच्या दोन संख्यांच्या म्हणजेच (संक्र-२) आणि (संक्र-१) या दोन संख्यांची बेरीज आहे. या सूत्राला आवश्यक असलेली अट म्हणजे (क्र) हा दोन किंवा दोनापेक्षा मोठा असायला हवा. तर अशी ही क्रमिका. आता या क्रमिकेत ज्या संख्या आहेत त्यांचा निसर्गात कसा प्रत्यय येतो ते पाहू या. बहुतेक फुलांच्या पाकळ्या या क्रमिकेतील संख्येनुसार म्हणजे ३, ५, ८ अशा असतात. उदा. चित्र क्र १ पहा पाकळ्याच काय पण काही वनस्पतीच्या (उदा.सूर्यफूल) बियादेखील या संख्यानुसार असतात. कारण दिलेल्या आकारमानात जास्तीत जास्त सघन संकुलन या फिबोनाची संख्येनुसार करता येते (चित्र क्र.२). फिबोनाची क्रमिकेतील संख्यांची आणखी एक गंमत आहे. यातील कोणत्याही संख्येला त्याच्या मागील क्रमांकावरील संख्येने भागले तर तो भागाकार (म्हणजे त्या दोन संख्यांचे गुणोत्तर) सुमारे १.६१८ एवढा येतो. सुमारे म्हणायचे कारण असे की, सुरुवातीच्या सात संख्यांचे गुणोत्तर १.६१८ यापेक्षा थोडे वेगळे येते, पण जसजसे आपण पुढे जाऊ तसतसे हे गुणोत्तर १.६१८०३३...या संख्येशी तंतोतंत जुळू लागते.

प्रा.डॉ.सुमेधा लांजेवार

स्त्री उद्धारक डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

डॉक्टर बाबासाहेब आंबेडकर स्त्रीमुक्तीचे पक्के समर्थक,त्यांच्यावर तथागत गौतम बुद्धांच्या शिकवणुकीचा आणि महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्या कार्याचा प्रभाव होता. बाबासाहेबांच्या मते बुद्ध हे स्त्री मुक्तीचे,स्वातंत्र्याचे आद्य पुरस्कर्ते होते."भारतीय स्त्री मुक्तीची खरी वैचारिक बैठक भगवान बुद्धांच्या भक्कम अशा समतावादी तत्त्वज्ञानाच्या पायावर उभी आहे, बाहेरून आयात केलेल्या एखाद्या जेंडर बेस्ड विचारांवर नाही!आणि कायद्या एवढेच बाबासाहेबांचे महत्वाचे योगदान म्हणजे त्यांनी दिलेली ही शुद्ध भारतीय बैठक.

बाबासाहेबांच्या मते कोणत्याही समाजाचे मूल्यमापन हे त्या समाजातल्या स्त्रियांची परिस्थिती कशी आहे यावरून करता येते. समाजाने स्त्रियांच्या विकासाकडे लक्ष केंद्रित करणे आवश्यक असल्याची आग्रही भूमिका त्यांची होती.समग्र प्रगती केवळ पुरुषांचीच नव्हे तर स्त्रियांची देखील होणे गरजेचे आहे.ते शिक्षणाचे मुख्य पुरस्कर्ते होते. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर कायदेमंत्री असताना स्त्रियांना मुख्य प्रवाहात आणण्याकरिता व पुरुषां इतकाच समान हक्क मिळण्याकरिता कायदे केले. त्याकरिता त्यांनी हिंदू कोड बिलाचा प्रस्ताव लोकसभेत मांडला परंतु या विधेयकाला अनेक सनातनी विचारधारा असणाऱ्या लोकांचा कडाडून विरोध होता,तरी ते या विरोधाला न जुमानता स्त्रियांना त्यांचे अधिकार मिळायलाच पाहिजे यावर ठाम होते. बाबासाहेबांच्या मते सामाजिक न्यायाचा लढा यशस्वी होण्यासाठी हिंदू समाजाच्या वैयक्तिक कायद्यांमध्ये जातिव्यवस्था आणि पुरुषप्रधानता यांना नकार देऊन समान वैयक्तिक संबंधाची पायाभरणी करणे आवश्यक आहे डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर म्हणतात की स्त्रियांनी आपले अधिकार हक्क मिळवण्यासाठी स्वतःही पुढे यायला हवे. बाबासाहेबांनी भारतीय स्त्रियांसाठी अनेक कायदे केले. नोकरीचा अधिकार,शिक्षणाचा अधिकार, समान कामाचे पुरुषांइतकेच स्त्रियांनाही समान वेतन अशे एक ना अनेक कायदे स्त्रियांसाठी त्यांनी बनविले, व याचाच फायदा हा संपूर्ण स्त्री वर्गाला होताना दिसतो. पण अनेक उच्चभू आणि बहुजन समाजातल्या स्त्रिया बाबासाहेबांच्या या कार्याविषयी अनभिज्ञ आहेत किंवा याबाबत जाणून घ्यायला तयार नाहीत. काही अभ्यासक व चळवळीतल्या आणि दलित स्त्रियांनीच बाबासाहेबांच्या योगदानाची दखल घेतली असल्याचे दिसून येते. बाबासाहेबांनी केवळ दलित स्त्रियांचा विचार केला नसून समस्त स्त्री वर्गाचे प्रश्न ऐरणीवर आणले हिंदू कोड बिलाच्या माध्यमातून सधन उच्चभू स्त्रियांचेच कल्याण होणार होते.

हिंदू कोड बिलाचालाभ दलित, बहुजन स्त्रियांपेक्षा उच्चवर्णीय स्त्रियांनाच अधिक प्रमाणात झाला.

डॉ. बाबासाहेबांच्या स्त्री विषयीच्या या लढ्याला व हिंदू कोड बिलाला कडाडून विरोध करण्यात आला.हिंदू स्त्रियांना त्यांचे न्याय व हक्क देण्यास विरोध झाला,परंतु बाबासाहेबांच्या अथक प्रयत्नांनी हा क्रांतिकारक बदल कायदा व्यवस्थेत घडून आला व ही कायदा व्यवस्थेच्या इतिहासातील एक क्रांतिकारक घटना होती असे मानले जाते. या कायद्यांनी भारतीय स्त्रियांच्या जीवनात आमूलाग्र परिवर्तन घडण्यास सुरुवात झाली. या कायद्याने स्त्री-पुरुषांच्या दर्जात समानता प्रस्थापित केली. बाबासाहेबांनी कायदेमंत्री पदाचा राजीनामा देताना हिंदू कोड बिलाविषयी असे म्हटले होते की, "समाजातल्या वर्गा-वर्गातील असमानता, स्त्री-पुरुष यांच्यातील असमानता तशीच अस्पृशीत राहू देऊन, आर्थिक समस्यांशी निगडित कायदे संमत करीत जाणे म्हणजे आमच्या संविधानाची चेष्टा करणे आणि ढिगारावर ताजमहल बांधण्यासारखे होय". त्यामुळे सर्व स्त्री वर्गांनी बाबासाहेबांच्या या स्त्री उद्धारक कार्याची महती आपल्या हृदयाशी ठेवून स्वतःचा विकास करायला हवा व डॉक्टर बाबासाहेबांना नेहमी स्वतःचे प्रेरणास्थान मानायला हवे.

प्रा.अमिता होमराज पाटील
ग्रंथालय विभाग

आठवड्यातून दोन वेळा व्यायाम पुरेसा

वायमा मुळे आरोग्यशी संबंधित अनेक समस्या सोडवण्यास मदत होते. पण अधिक कामात व्यग्र असलेल्या व्यक्तींना हे शक्य होत नाही. अशा व्यक्तीने आठवड्यातून दोन दिवस व्यायाम केला तरी पुरेशी आहे असे नव्या संशोधनामुळे स्पष्ट झाले आहे. युनिव्हर्सिटी ऑफ सिडनी'ने यासंबंधी माहिती प्रकाशित केलेली आहे. या संशोधकाच्या म्हणण्यानुसार कामाच्या पाच दिवस व्यायामाला सुट्टी देऊन अन्य दिवस केलेला व्यायाम ही फायदेशीर ठरतो. 80 मिनिटांचा व्यायाम शरीरासाठी फार लाभदायक ठरणार आहे. पैसे मिनिटाचा म्हणजे आठवड्यातील दोन दिवस 40-40 मिनिटांचा व्यायाम हा आरोग्याच्या अनेक समस्या सोडवण्यास मदत करू शकतो हा व्यायाम सुरुवातीला मास पेशीवर परिणाम करतो.

शरीराच्या समस्या इतकेच मानवी मनाच्या समस्या जास्त व्यापक होत आहेत. खेड्यातील जीवन आणि ग्रामीण समस्यांचा विचार व्यायामाच्या दृष्टीने अनिवार्य आहे. मानवी शरीराच्या विविध अवयवावर व्यायामाचा परिणाम जाणवतो. व्यायामामुळे पोटावर परिणाम करून चयापचय क्रिया सुधारण्यास मदत होत असते. नियमित व्यायाम करण्याचा फायदा म्हणजे यकृत, मूत्रपिंड आणि स्वादुपिंड या अवयवांना मजबूत ठेवता येते. तसेच शरीराचे महत्त्वाचे अंग फुफुस आपले कार्य नियंत्रित ठेवते व त्यात सुधारणा वेगाने होते.

आपल्या देशाला स्वातंत्र्य मिळाल्यानंतर पाहिजे त्या प्रमाणात त्या प्रमाणात शरीर आरोग्याकडे लक्ष केंद्रित झालेले नव्हते परंतु बदललेल्या जीवनशैलीमुळे, ताण तणाव, कामाचा व्याप लक्षात घेऊन वाया फार अनिवार्य भाग बनलेला आहे. वाढलेले वजन नियंत्रित करण्यासाठी व्यायामाचा फार उपयोग होतो. आठवड्यातील दोन दिवसाचा व्यायाम हा वजन नियंत्रित ठेवण्यास मदत करतो. पचनक्रिया सुधारण्यास मदत होत असल्याने हा फायदा होत असतो. हृदय क्रिया चांगली राहण्यास यामुळे मदत होते. असे संशोधनांनंतर स्पष्ट झालेले आहे.

प्रा. कृष्णा मेश्राम
(राज्यशास्त्र विभाग)

छत्रपती शिवाजी महाराज

छत्रपती शिवाजी महाराज हे एक भारतीय शासक होते ज्यांनी मराठा साम्राज्याची स्थापना केली, म्हणून त्यांना एक अग्रदूत वीर आणि अमर स्वातंत्र्य सेनानी मानले जाते. वीर शिवाजी हे राष्ट्रवादाचे जिवंत प्रतीक होते. या कारणास्तव त्यांची भूतकाळातील राष्ट्रीय पुरुषांमध्ये गणना केली जाते.

अष्टपैलुत्वाने समृद्ध असलेल्या छत्रपती शिवाजी महाराजांची जयंती महाराष्ट्रात 19 फेब्रुवारीला साजरी होत असली, तरी अनेक संस्था हिंदू कॅलेंडरमध्ये येणाऱ्या तारखेनुसार शिवाजी महाराजांची जयंती साजरी करतात. त्यांच्या शौर्यमुळे ते एक आदर्श आणि महान राष्ट्रपुरुष म्हणून स्वीकारले जातात. छत्रपती शिवाजी महाराजांचे तीन आठवड्यांच्या आजारानंतर रायगडावर 3 एप्रिल 1680 रोजी निधन झाले.

उपसंहार: शिवाजींवर मुस्लिमविरोधी असल्याचा आरोप असला तरी हे खरे नाही कारण त्यांच्या सैन्यात अनेक मुस्लिम वीर आणि लढवय्ये होते आणि अनेक मुस्लिम सरदार आणि सुभेदारांसारखे लोकही होते. खरे तर, शिवाजींचा सर्वसंघर्ष हा धर्मधिता आणि अहंकाराविरुद्ध होता.

प्रा.ओमप्रकाश फुलबांधे
इतिहास विभाग

अन्न आणि पोषण शास्त्र विभाग

1) एम. चंद्रा. महिला महाविद्यालय साकोली येथे, दिनांक- 03 /09/ 2022 रोजी 'अन्न आणि पोषणशास्त्र' विभागामार्फत 'रांगोळी स्पर्धा' आयोजित करण्यात आलेली होती. 'राष्ट्रीय पोषण सप्ताह' च्या निमित्ताने प्रा. भूमिका कापगते यांनी प्राचार्य डॉ. सुमेधा लांजेवार यांच्या मार्गदर्शनात या कार्यक्रमाचे आयोजन केलेले होते. अन्नाचे महत्त्व सर्वांना लक्षात यावे व अन्न वाया घालवू नये. या विचाराने प्रेरित करण्याकरिता कडधान्य आणि इतर साहित्यांचा वापर करून विद्यार्थिनींनी प्रेरणात्मक रांगोळी आखलेली होती. या कार्यक्रमात उत्स्फूर्तपणे मोठ्या प्रमाणात विद्यार्थिनींचा सहभाग होता.

2) एम. चंद्रा. महिला महाविद्यालय साकोली येथे, दिनांक- 06/ 09/ 2022 रोजी 'अन्न आणि पोषणशास्त्र' विभागामार्फत 'निबंध स्पर्धा' आयोजित करण्यात आलेली होती. 'राष्ट्रीय पोषण सप्ताह' च्या निमित्ताने प्रा. भूमिका कापगते यांनी प्राचार्य डॉ. सुमेधा लांजेवार यांच्या मार्गदर्शनात या कार्यक्रमाचे आयोजन केलेले होते. शेतकऱ्यांचे महत्त्व सर्वांना लक्षात यावे म्हणून 'शेतकरी राजा' या विषयाला अनुसरून या स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आलेले होते. या कार्यक्रमात उत्स्फूर्तपणे मोठ्या प्रमाणात विद्यार्थिनींचा सहभाग होता.

3) एम. चंद्रा. महिला महाविद्यालय येथे, दिनांक- 21/09/2022 ला 'अन्न आणि पोषण शास्त्र' विभागामार्फत प्रा. भूमिका कापगते यांनी 'अतिथी व्याख्यान' आणि 'प्रदर्शनीचे' आयोजन केलेले होते. पोषणाविषयी विद्यार्थिनींना अधिकाधिक प्रात्यक्षिक स्वरूपात माहिती मिळावी. हा या व्याख्यान आणि प्रदर्शनी मागील उद्देश होता. या कार्यक्रमात सर्व विद्यार्थी, प्राध्यापक, आणि शिक्षकेतर कर्मचारी उपस्थित होते. प्रा. डॉ.सुमेधा लांजेवार यांच्या मार्गदर्शनात हा कार्यक्रम पार पडला.

प्रा.भूमिका कापगते
आहारशास्त्र विभाग

रसायनशास्त्र विभाग गेस्ट लेक्चर

प्रा.डॉ.रेणुका चोपडे

स्पोर्ट्स विभाग २०२२-२३

Latitude: 21.382497
Longitude: 79.741475
Elevation: 275.47±41 m
Accuracy: 9.9 m
Time: 10-10-2022 12:50
Note: sport program, tumsar

Powered by NoteCam

प्रा.मंगेश पराते

भूगोल विभाग २०२२-२३

रांगोळी स्पर्धा

मराठी विभाग

सत्र 2022-23 मध्ये विविध
कार्यक्रमांचे आयोजन

मराठी शुध्दलेखन कार्यशाळा

सावित्रीबाई फुले जयंती

मंचावर उपस्थित प्राचार्य डॉ. सुमेधा लज्जेवार, प्रा. शेंडे व अन्य.

मराठी भाषा गौरव दिन

लोकमत न्यूज नेटवर्क
साकोली : येथील एस. चंद्रा महिला महाविद्यालयात मराठी भाषा गौरव दिन कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. आयोजन मराठी विभागप्रमुख तसेच सांस्कृतिक विभागप्रमुख प्रा. शेंडे यांनी महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ. सुमेधा लज्जेवार यांच्या मार्गदर्शनात केले.

महणूत त्यांच्या जन्मदिवस 'मराठी भाषा गौरव दिन' म्हणून साजरा करण्यात येतो. त्या अनुषंगाने महाविद्यालयातील विद्यार्थिनींनी विविध कवी तसेच कवयित्री यांच्या बाल कवितेचे मोहक सादरीकरण केले. अध्यक्षस्थानी प्रा. मेथ्राम, अतिथी म्हणून प्रा. फुलबांधे होते.

संचालन किरण नेवारे हिने तर आभार वैष्णवी कदनकर हिने केले. कार्यक्रमाला महाविद्यालयातील सर्व मातृभाषेला गौरव म्हणून स प्राध्यापक वृंद तसेच शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थिनी उपस्थित होते.

वी.ए.व वी.एस.सीच्या विद्यार्थिनींनी कवितावाचन स्पष्टते सहभाग घेतला. कुरुमायजांच्या स्मृतींना अभिवादन

Helo Bhandara
Page No. 2 Mar 03, 2023
Powered by: erelego.com

दुर्गाबाई डोह क्षेत्र भेट

डॉ.
बाबासाहेब
आंबेडकर
जयंती
2023

आंतरराष्ट्रीय योग दिवस

एस.चंद्रा महिला महाविद्यालय साकोली येथे प्राचार्य डॉ. सुमेधा लांजेवार यांच्या मार्गदर्शनाखाली आंतरराष्ट्रीय सूर्यनमस्कार दिवसाचे औचित्य साधून 7 दिवशीय कार्यशाळेचे आयोजन समाजशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. स्नेहप्रभा गावंडे यांनी दिनांक 01/02/2022 ते 07/02/2022 या कालावधीमध्ये केले त्यामध्ये दिनांक 01/02/2022 म्हणजेच कार्यशाळेच्या पहिल्या दिवशी प्रमुख पाहुण्या योगशिक्षक सरिता जोशी यांनी नांदेड वसन ऑनलाईन पद्धतीने विद्यार्थिनींना मार्गदर्शन केले व त्याचबरोबर त्यांच्याकडून प्रात्यक्षिक करून दाखवले. त्यानंतर प्रत्येक दिवशी विद्यार्थिनीं कडून डॉ. स्नेहप्रभा गावंडे यांनी सूर्यनमस्काराचे प्रात्यक्षिक करून दाखवला व करून देखील घेतला. त्याचबरोबर आंतरराष्ट्रीय सूर्यनमस्कार दिनाच्या शेवटच्या दिवशी स्पर्धा घेऊन विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र देण्यात आले. अशा पद्धतीने अतिशय उत्कृष्ट अशी कार्यशाळा समाजशास्त्र विभागातर्फे घेण्यात आली. विद्यार्थिनींनी त्यामध्ये उत्स्फूर्तपणे सहभाग नोंदवला या कार्यशाळेच्या यशस्वीतेसाठी महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक शिक्षकेतर कर्मचारी विद्यार्थिनी यांचे सहकार्य लाभले.

एस.चंद्रा महिला महाविद्यालयास साकोली येथे
आंतरराष्ट्रीय योगदिनानिमित्ताने योगाभ्यास करत असतांना सर्व प्राध्यापक वृंद
शिक्षकेत्तर कर्मचारी व विद्यार्थी

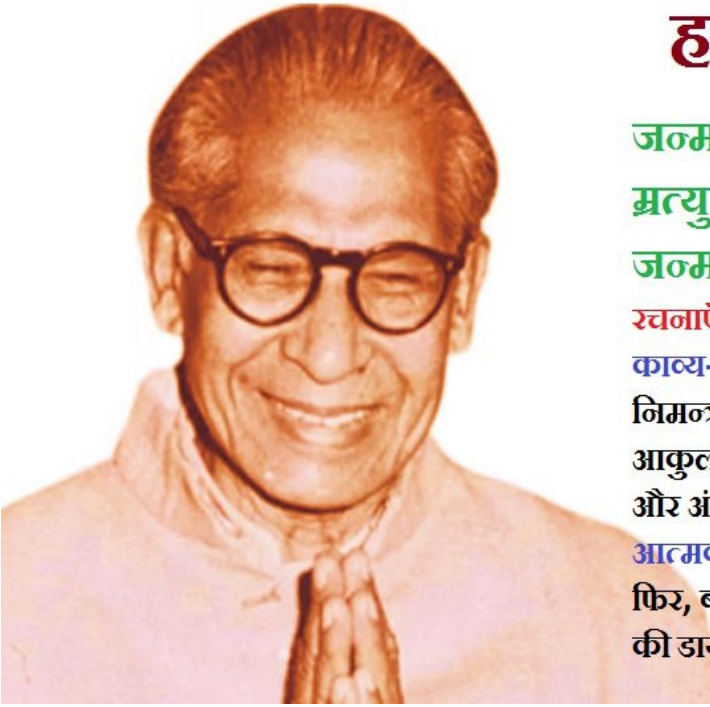
रंग असावा... माणसाचा मानुसकीचा

रंग असावा
तुकाराम महाराजांच्या अभगांचा
रंग असावा
जिजाऊंच्या प्रेरणेचा
रंग असावा
शिवरायांच्या विचारांचा
रंग असावा
डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांचा
रंग असावा
संभाजी राजांच्या पराक्रमांचा
रंग असावा
सावित्रीमाईच्या त्यागाचा
रंग असावा
महात्मा ज्योतिबा फुलेंचा
रंग असावा
डॉ.बाबासाहेबांच्या प्रज्ञा,शिल,करुणेचा
रंग असावा
अण्णाभाऊ च्या शाहिरीचा
रंग असावा
संत गाडगेबाबाच्या स्वच्छतेचा
रंग असावा
डॉ.अब्दुल कलामांच्या मिसाईलचा
रंग असावा
राजर्षी शाहु महाराजांच्या विचारसरणीचा
रंग असावा
झाशी राणीच्या पराक्रमाचा
रंग असावा
अहिल्याबाई होळकरांचा
रंग असावा
माणसाला माणूस जोडण्याचा
रंग असावा
माणसात देव शोधण्याचा

भाग्यश्री खोब्रागडे
बि.ए.तृतीय वर्ष

-हरिवंशराय बच्चन

हरिवंशराय बच्चन

जन्म : सन् 1907 ई०

मृत्यु : 18 जनवरी सन् 2003

जन्म स्थान : प्रयाग, उत्तर प्रदेश

रचनाएँ:

काव्य- मधुशाला, मधुकलश, मधुबाला, निशा-
निमन्त्रण, एकान्त संगीत, सतरंगिनी, मिलन-यामिनी,
आकुल अन्तर, बुढ़ और नाचघर, प्रणय-पत्रिका, आरती
और अंगार आदि।

आत्मकथा- वया भूलूँ वया याद करूँ, नीड़ का निर्माण
फिर, बसेरे से दूर, दशद्वार से सोपान तक, प्रवास
की डायरी।

राष्ट्रभाषा

२६ जून १९२८- ३१ जनवरी २०२१

मेरे लेखन को मैं मेरी अनुसंधान यात्रा करता हूँ
दार्शनिक अध्ययन और लेखन मेरे लिए विध्वत्ता लाभा और
विध्वत्ता प्रदर्शन का साधन नहीं हो कर आत्मचरितार्थन और
आत्म सर्जन का कर्म रहा है ।

-यशदेव शल्य

शिक्षक

जीवन में जो राह दिखाए,
सही तरह चलना सिखाए।
मात-पिता से पहले आता,
जीवन में सदा आदर पाता।
सबको मान प्रतिष्ठा जिससे,
सीखी कर्तव्यनिष्ठा जिससे।
कभी रहा न दूर में जिससे,
वह मेरा पथदर्शक है जो।
मेरे मन को भाता,
वह मेरा शिक्षक कहलाता।
कभी है शांत, कभी है धीर,
स्वभाव में सदा गंभीर,
मन में दबी रहे ये इच्छा,
काश मैं उस जैसा बन पाता,
जो मेरा शिक्षक कहलाता।

—तब्सुम शेख

बी.ए., बी.एस्सी तृतीय वर्ष

प्रकृति का संदेश

चिड़ियों से है उड़ना सीखा,
तितली से इठलाना। भेवरों की
गुंजन से सीखा, राग मधुस्तम
गाना।
तेज लिया सूरज से हमने, चांद
से शीतल छाया। टिम-टिम
करते तारों की, हम समझ गए
सब माया।
सागर ने सिखलाई हमको,
गहरी सोच की धारा।
गगनचुम्बी पर्वत से सीखा, हो
ऊंचा लक्ष्य हमारा।
समय की टिक टिक ने
समझाया, सदा ही चलते रहना।
मुश्किल कितनी आन पड़े. पर
कभी न धीरज खोन।
प्रकृति के कण-कण में है, सुंदर
संदेश सनाया। ईश्वर ने इसके
द्वारा ज्यो. अपना रूप दिखाया।।

—पुजा मेश्राम

बी.ए. तृतीय वर्ष

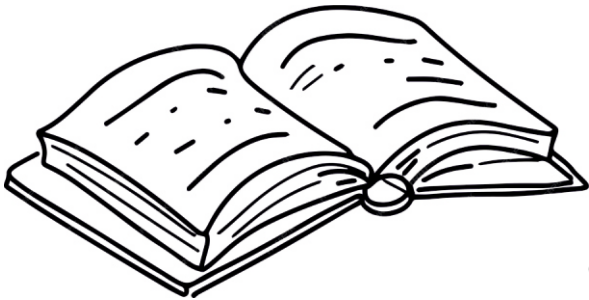

शिक्षा बहुत जरूरी

शिक्षा बहुत जरूरी
अपना लो मजबूरी है
शिक्षा से क्यों दूरी है
शिक्षा से ही मान सम्मान है
शिक्षा से अभिमान है
अशिक्षित तो ठोकर खाता
हर जगह अपमान है
शिक्षा से ही देश महान है
शिक्षा अपनी शान है सब हो
"लक्ष्य" शिक्षित देश में
देश का तभी कल्याण है
शिक्षा बहुत जरूरी है
शिक्षा से क्यों दूरी है
जीना यदि जरूरी है
भोजन यदि जरूरी है
शिक्षा बहुत जरूरी है।

—अनामिका उके
बी.ए. प्रथम वर्ष

हमारा झंडा है बादल

हम ऐसे आज़ाद,
हमारा झंडा है बादल
चांदी, सोने, हीरे, मोती
से सजतीं गुड़ियाँ
इनसे आतंकित करने की
बीत गई घड़ियाँ
इनसे सज-धज बैठा करते
जो, हैं कठपुतले
हमने तोड़ अभी फेंकी हैं
बेड़ी-हथकड़ियाँ
परम्परा पुरखों की हमने
जाग्रत की फिर से
उठा शीश पर हमने रक्खा
हिम किरीट उज्ज्वल
हम ऐसे आज़ाद,
हमारा झंडा है बादल

—भाग्यश्री खोब्रागडे
बी.ए. तृतीय वर्ष

प्यारा भारत मेरा

ये देश है प्यारा भारत मेरा
ये देश है प्यारा भारत मेरा
में इसकी संतान हूँ
इसकी सेवा की खातिर मैं
हर पल ही कुर्बानि हूँ,

यहाँ गंगा, यमुना, सरस्वती
यहाँ अरावली के पर्वत हैं
सागर है धरा के चरण धुले
बहुत ही अद्भुत कुदरत है।

पानी

शेविंग या कार की धुलाई
या जब करते हो स्नान
पानी की जरूर बचत करें
पानी से है धरती महान
जल ही तो जीवन है
पानी है गुणों की खान
पानी ही तो सब कुछ है
पानी है धरती की शान।

जल संरक्षण

है प्रकृति का गहना जल,
जिंदगी का सार जल है,
इसको बचाना हर पल है,
बूंद बूंद करना संचय जल है।

यदि न हुआ संरक्षित जल,
तो मुश्किल होगा
मिलना कल,
सोचना हर क्षण, हर पल है,
बूंद बूंद करना
संचय जल है।

— धनश्री शहारे
बी.ए. प्रथम वर्ष

शिक्षित बनना है मुझे

कि शिक्षित बनना है मुझे।
कुछ कर आगे बढ़ना है मुझे॥

तुम खड़े हो किसके आर्शीवाद से, ये बताओ न,
शायद लड़की ही थी वो, जीवन दिया जिसने
ये बात अपने जहन से मत मिटाओ न।

बन जाउंगी मैं भी अफसर,
गाँव में भी उत्तम विद्यालय बनवाओं न,
कुछ कर जाए लड़कियां ऐसा उसे बनाओं न।

नेटवर्क की कमी बहुत सताती है,
अक्सर मेरी ऑनलाईन क्लास छूट जाती है,
दो-चार खम्बें गाँव में भी गड़वाओ न।
मुझे भी शिक्षित बनना है।

एक आदर्श गाँव हो हमारा, बस एक यही हमारा सपना है।
नदियां, गधरे हैं गाँव में, स्वच्छ जल पर भी गौर फरमाओं न।

मुझे भी शिक्षित बनना है,
एक आदर्श गाँव बनाओ न॥

—मेघा सयाम

ज्ञान की कीमत

बात उस समय की है जब अकबर भारत का सम्राट था। उसकी सभा में एक दार्शनिक थे, उनका नाम था अबू अली। कहते हैं कि लोभ- लालच उन्हें ताउम्र छू भी नहीं सका। एक बार सहारा रेगिस्तान का एक शेख अमीर उनके पास आया और बोला, मैं आपके चरणों में बैठकर अध्ययन करना चाहता हूँ। अबू ने कहा, 'मैं तुम्हें पढ़ाने के लिए तैयार हूँ, लेकिन सौ अशर्फी हर माह लूंगा। अमीर व्यक्ति उन्हें त्याग और तप की मूर्ति समझता था लेकिन अशर्फी मांगने पर उसे अच्छा नहीं लगा। लेकिन उसने अशर्फी देने की बात को स्वीकार कर लिया। वह ज्ञान प्राप्त करने लगा। जब शिक्षा पूरी हो गई तो उसने घर जाने की आज्ञा मांगी। तब अबू अली ने अलमारी से सौ अशर्फी निकालीं और उसे वापस कर दीं। अमीर हैरान हो गया।

उसने कहा, 'जब आपको मेहनताना ही नहीं लेना था तो आपने यह शर्त क्यों रखी थी कि सौ अशर्फी में आपको हर माह दूं।' अबू अली ने कहा, 'मैं यह परखना चाहता था कि तुम ज्ञान की कीमत देने की इच्छा रखते हो या नहीं। जो कीमत नहीं दे सकता है। उसे, किसी से कुछ पाने का हक नहीं है।' अमीर शेख अबू की विरक्ति देख भावविभोर हो गया। वाकई ज्ञान सहज मिलता है तो लोग उसकी कीमत नहीं समझते।

—नर्गिस खोब्रागडे

बी.ए. प्रथम वर्ष

गहरा ज्ञान

पुराने समय में एक चित्रकार था। उसकी ख्याति दूर-दूर तक फैली हुई थी। राजा ने उसे एक बार दरबार में आमंत्रित किया और खुद का चित्र बनाने को कहा। कलाकार जैसे ही चित्र बनाने लगा तो पशोपेश में पड़ गया क्योंकि राजा एक आंख से काना था। यदि वह असली चित्र बनाता है तो राजा को अच्छा नहीं लगने की दशा में उसे मौत की सजा दे देता। अगर दोनों आंखें सही बनाता है तो गलत चित्र बनाने की वजह से भी मौत की सजा होती। अगर वो नहीं बनाता है तो भी राजा उस से कुपित होकर उसे मृत्युदंड ही देता। ऐसे में उसे उसके गुरु की याद आई। गुरु के पास जाकर उसने अपनी व्यथा सुनाई।

गुरु ने उसे बताया कि राजा को धनुर्धर के रूप में चित्रित करे जिसमें वह घोड़े पर सवार होकर तीर से निशाना लगा रहा हो। गुरु ने सुझाया कि वह उस को आंख बंद दिखा दे जो कानी हो। चित्रकार की समस्या खत्म हो चुकी थी। चित्र में राजा स्वयं को योद्धा के रूप में देखकर बेहद प्रसन्न हुआ और उसे यथोचित इनाम और सम्मान देकर विदा किया। कहा जा सकता है कि कोई भी काम करने में जल्दबाजी नहीं की जानी चाहिए। हमें सबसे पहले उस विषय में गहरा ज्ञान लेना चाहिए।

मोरल मंत्र: अनुभव को सबसे बड़ा गुरु माना गया है। किसी भी प्रतिकूल हालात को अनुभव की मदद से अनुकूल बनाया जा सकता है।

—अंजली मेश्राम
बी.ए. प्रथम वर्ष

मनोबल न हो कमजोर बेहतर होगा जीवन

मानसिक और शारीरिक स्वास्थ्य का आपस में गहरा संबंध है। मन के विकारग्रस्त होने से शरीर रोगग्रस्त हो जाता है और शरीर के रोगी होने से मन भी प्रभावित होता है। महर्षि चरक ने भी कहा है कि केवल शरीर में विकार उत्पन्न होने से ही मनुष्य रोगी नहीं होता बल्कि मन आत्मा और प्राण में विकार उत्पन्न होने से भी वह रोगग्रस्त होता है।

मनके विकारग्रस्त होने से शरीर अनेक बीमारियों का शिकार हो जाता है। मन के विकार मुक्त रहने से शरीर स्वस्थ रहता है। स्वस्थ तन और मन हमारे लिए कल्याणकारक होते हैं तथा रोगी मन हमारे लिए सदा परेशानी का कारण होता है। आज सुख-सुविधाओं के सभी आधुनिक साधन जुटा लेने के बाद भी मानव मन हैरान-परेशान है। आज सम्पूर्ण विश्व के सामने मानसिक स्वास्थ्य की समस्या एक चुनौती बनकर खड़ी है।

शरीर के समान मन का कोई स्थूल आकार नहीं है। मन के सूक्ष्म होने के कारण वह हमें दिखलाई नहीं देता। उसे उसके कार्यों से जाना जाता है। वह शरीर की सभी इंद्रियों का संचालक और नियंत्रक है। स्मृति, कल्पना, चिंतन और तर्क-वितर्क आदि मन के सामान्य कार्य हैं। यदि मन नहीं होता तो सब इंद्रियों का अपना अपना कार्य होता। मन इंद्रियों द्वारा ग्रहण किये

गये विषयों को संकलित करता है। मन नहीं होता तो इंद्रियों द्वारा ग्रहण किये गये विषयों का संकलन नहीं हो पाता और मानव विकास की प्रक्रिया अवरुद्ध हो जाती।

मानसिक स्वास्थ्य के लिए धैर्य अति आवश्यक होता है। धैर्य के अभाव में मानसिक कठिनाइयों से छुटकारा पाना मुश्किल होगा। धैर्यवान मानसिक कठिनाइयों से आसानी से छुटकारा पा लेता है। धैर्यवान व्यक्ति कठिन परिस्थितियों में भी नहीं घबराता। विषम परिस्थितियों में भी वह अडिग बना रहता है। अप्रिय बातों को सुनकर भी वह अशांत नहीं होता। ऐसा धैर्यवान व्यक्ति विकट परिस्थितियों से घिरकर भी मनको विकृत नहीं होने देता।

मन को नियंत्रित करके मानसिक रूप से स्वस्थ रहा जा सकता है। मन का कार्य ज्ञानात्मक और चिंतात्मक दोनों तरह का है। जिसका मन नियंत्रित है वह विकट परिस्थितियों में भी विचलित नहीं होता। मन को आत्मानुशासन के अ? यास से नियंत्रित किया जा सकता है। अनियंत्रित मन वाले लोग मानसिक रूप से चंचल होते हैं। बाहरी घटनाओं से मन बेचैन हो उठता है, मानसिक तनाव पैदा होते हैं और शरीर अनेक बीमारियों से ग्रस्त हो जाता है।

अनियंत्रित मनवाला व्यक्ति परिस्थितियों और वातावरण के अनुसार कोई निर्णय लेता है। आज के समाज मनोविज्ञान और समाज शास्त्र में परिस्थितिवाद अधिक प्रभावी हैं।

आज मनुष्य की प्रकृति को भुला दिया गया है और मनुष्य की प्रकृति को जाने बगैर परिस्थिति के अनुसार सारे निर्णय लिए जा रहे हैं जिससे बहुत-सी भ्रान्तियां उत्पन्न होती हैं। परिस्थिति का अल्पकालिक मूल्य होता है जबकि प्रकृति स्थायी तत्व है।

— आकांक्षा राऊत

बी.ए. तृतीय वर्ष

सच्चा ज्ञानी

ज्ञान किताबों में बंद नहीं रहता। अपने पालनकर्ताओं के ज़रिए किताबों तक पहुंचता ज़रूर है। एक बार कुछ शिष्यों ने अपने गुरु से पूछा, 'गुरुदेव ! सच्चा ज्ञानी कौन होता है? बार शिष्यों को लेकर आश्रम से बाहर निकल पड़ा रास्ते में बातचीत हुए शिष्यों से उन्होंने कहा, 'दुनिया की खुली परिस्थितियों का अध्ययन करने करते हुए से स्थिति का जितना सम्यक ज्ञान हो सकता है, उतना पुस्तकों एवं महात्माओं के प्रवचन से नहीं हो सकता।' तभी वे एक बुढ़िया के दरवाजे पर ठहर गए। बुढ़िया अपने दरवाजे पर झाड़ू लगा रही थी। कुछ बच्चे बुढ़िया के आस-पास खेल रहे थे, शोरगुल कर रहे थे। कभी कोई बच्चा पानी मांगता, तो उसे पानी पिला देती और कभी-कभी कुछ नटखट बच्चों को डांट भी देती। जो रुठता, उसे गुदगुदाकर हंसा देती। बच्चे फिर खेल में जुट जाते।

गुरुदेव एवं उनके शिष्यों ने कुछ देर यह नजारा देखा। जब वे घर की ओर बढ़े, तो सभी बच्चे भाग गए। बुढ़िया अपने काम में लगी रही। गुरुदेव ने बुढ़िया से पूछा, 'माताश्री ! क्या आपने कभी ईश्वर को देखा है?' यह सुनकर बुढ़िया पहले मुस्कराई और बोली, 'हां-हां बेटा! वह अभी यहीं खेल रहा था, तुम लोगों को देखते ही भाग गया। वह निरर्थक शोरगुल, बच्चों का हंसना-रुठना, फिर मेरा उसे मनाना, वही तो ईश्वर था, जो तुम्हारे आते ही चला गया।' गुरुदेव अपने शिष्यों के साथ वहीं से लौट गए। आश्रम पहुंचकर उन्होंने शिष्यों से कहा, 'निःस्वार्थ तथा निष्काम ज्ञानी के रूप में वह बुढ़िया सच्ची ज्ञानी है, जो ज्ञान का संबंध किसी स्वार्थ, लाभ या अपने हित में नहीं देखती, उसे उन्मुक्त रखकर मुक्तभाव का अनुभव करती है।' शिष्यों को उनके प्रश्न का उत्तर मिल गया। •

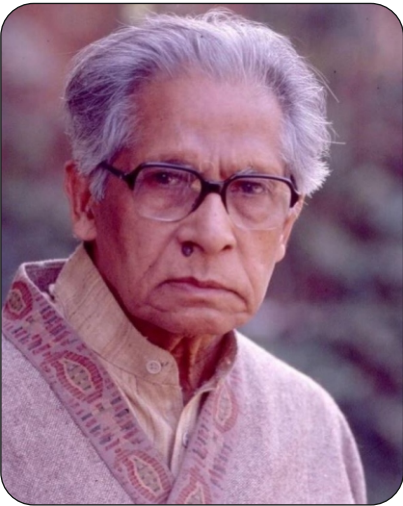

—जास्मीन अंसारी
बी.ए. तृतीय वर्ष

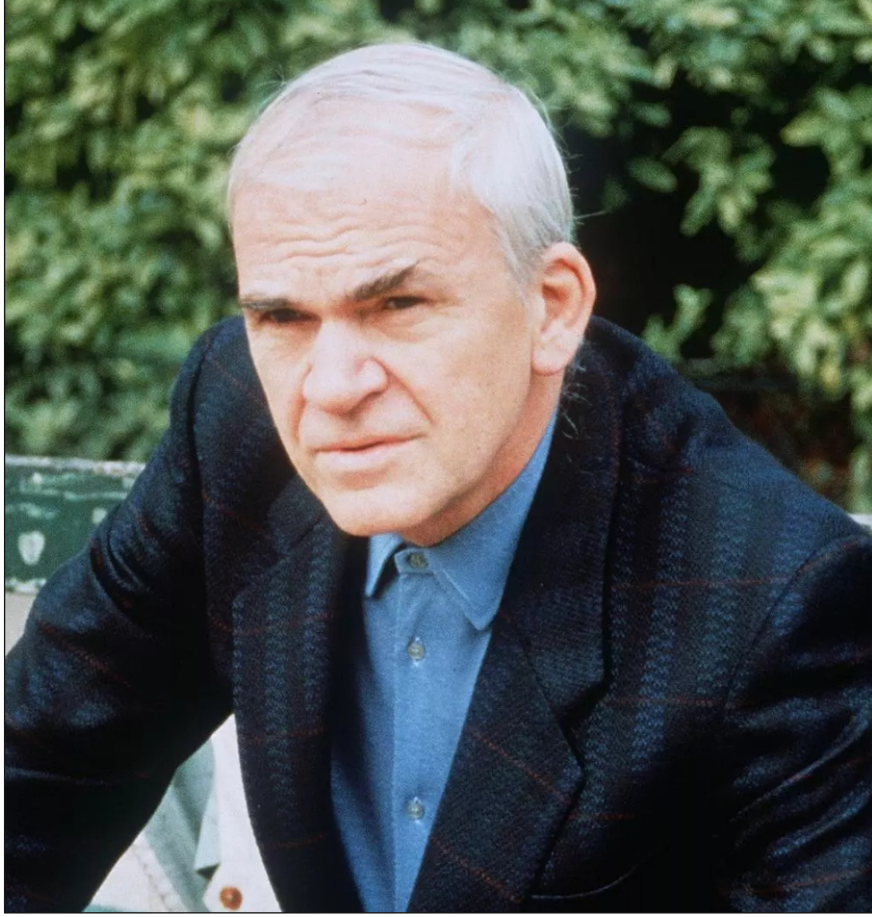
“कोशिश करने वालों की ”

लहरों से डर कर नौका पार नहीं होती,
कोशिश करने वालों की कभी हार नहीं होती।
नन्ही चींटी जब दाना लेकर चलती है,
चढ़ती दीवारों पर, सौ बार फिसलती है।
मन का विश्वास रगों में साहस भरता है,
चढ़कर गिरना, गिरकर चढ़ना न अखरता है।
आखिर उसकी मेहनत बेकार नहीं होती,
कोशिश करने वालों की कभी हार नहीं होती।
डुबकियां सिंधु में में गोताखोर लगाता है,
जा जाकर खाली हाथ लौटकर आता है।
मिलते नहीं सहज ही मोती गहरे पानी में,
बढ़ता दुगना उत्साह इसी हैरानी में।
मुट्टी उसकी खाली हर बार नहीं होती,
कोशिश करने वालों की कभी हार नहीं होती।
असफलता एक चुनौती है, इसे स्वीकार करो,
क्या कमी रह गई, देखो और सुधार करो।
जब तक न सफल हो, नींद चैन को त्यागो तुम,
संघर्ष का मैदान छोड़कर मत भागो तुम।
कुछ किये बिना ही जय जयकार नहीं होती,
कोशिश करने वालों की कभी हार नहीं होती।

-हरिवंशराय बच्चन

Milan Kundera (1929–2023):
A writer who explored the
human condition by
mixing philosophy and irony

LORD BUDDHA

According to Buddhist tradition, he was born in Lumbini, in what is now Nepal to royal parents of the Shakya clan, but renounced his home life to live as a wandering ascetic (Sanskrit: śramaṇa). After leading a life of mendicancy, asceticism, and meditation, he attained enlightenment at Bodh Gaya in what is now India. The Buddha thereafter wandered through the lower Indo-Gangetic Plain, teaching and building a monastic order. He taught a Middle Way between sensual indulgence and severe asceticism, leading to Nirvana, that is, freedom from ignorance, craving, rebirth, and suffering. His teachings are summarized in the Noble Eightfold Path, a training of the mind that includes ethical training and meditative practices such as sense restraint, kindness toward others, mindfulness, and jhana/dhyana (meditation proper). He died in Kushinagar, attaining parinirvana. The Buddha has since been venerated by numerous religions and communities across Asia.

A couple of centuries after his death, he came to be known by the title Buddha, which means 'Awakened One' or 'Enlightened One'. His teachings were compiled by the Buddhist community in the Vinaya, his codes for monastic practice, and the Sutta Pitaka, a compilation of teachings based on his discourses. These were passed down in Middle Indo-Aryan dialects through an oral tradition. Later generations composed additional texts, such as systematic treatises known as Abhidharma, biographies of the Buddha, collections of stories about his past lives known as Jataka tales, and additional discourses.

Anjali Barsagade
B.A. 3rd year

WATER

Turn on the tap and the water flows.

Does anyone know where the water goes?

Turn on the tap and the water comes.

Does anyone know where the water's from?

Water is clean and water is cool,
living in rivers and raining in pools.

Yet water can trickle and wells can dry
up till there's nothing left to fill the cup.

Today there is water when we turn the tap on.

But what will we do when the water is gone?

Punam Jambulkar
B.Sc. 2nd year

WATER

TURN ON THE TAP

Turn on the tap
and the water flows.

Does anyone know where
the water goes?

Turn on the tap and
the water comes.

Does anyone know
where the water's from?

Water is clean and water is cool,
living in rivers and
raining in pools.

Yet water can trickle
and wells can dry
up till there's nothing
left to fill the cup.

Today there is water
when we turn the tap on.
But what will we do when
the water is gone?

Punam Jambulkar
B.Sc. 2nd year

I AM WATER SAVE ME

I am water save me

Never spill wastewater.

Pools started drying up, Have
pity on me now.

longing for drops, Save me a
little more To avoid a water
crisis, children! Don't throw me
away

Without water, the world will
burn, All living beings will die.

Let's pledge together Keep
saving water.

May this land remain green
now, People of the world! come
to your senses.

Bhagyshri Khobragade
B.A. 3rd year

CHILD

A child is a human being between the stages of birth and puberty, or between the developmental period of infancy and puberty. It may also refer to an unborn human being. The legal definition of child generally refers to a minor, otherwise known as a person younger than the age of majority.

A child (children) is a human being between the stages of birth and puberty, or between the developmental period of infancy and puberty. It may also refer to an unborn human being. The legal definition of child generally refers to a minor, otherwise known as a person younger than the age of majority. Children generally have fewer rights and responsibilities than adults. They are generally classed as unable to make serious decisions.

Child may also describe a relationship with a parent (such as sons and daughters of any age) or, metaphorically, an authority figure, or signify group membership in a clan, tribe, or religion; it can also signify being strongly affected by a specific time, place, or circumstance, as in "a child of nature" or "a child of the Sixties."

Durge Sir

Women Entrepreneurs

Women entrepreneurs may be defined as the woman or a group of women who initiate, organize and operate a business enterprise.

A woman entrepreneurs is therefore a confident, creative and innovative woman desiring economic independence individually and simultaneously creating employment opportunities for others. The typical woman business are mainly the extension of kitchen activities like Pickles, powder and paper owing to the various governmental schemes and efforts of various voluntary organizations like Mahila mandals the number of women entrepreneurs is growing.

With the spread of education and awareness women entrepreneurs have shifted from the extended kitchen activities to higher level activities engineering, economics electronics and energy. Successful and accomplished woman entrepreneurs in the country Shrimati Sumati Morarji of shipping corporation.

Srimathi Amuntai Kirloskar of Mahila Udyog limited, Shrimati Neena Malhotra in exports. In 1974 the comment committee on status of women in India recommended that only active participation of women would ensure their integration into mainstream economy.

The challenges and opportunities for women in the digital age are growing as job seekers turn to job creations they are growing as a designers, interior designer, exporters publishing, clothing etc.

Prof. Mrs. Megha Sujay Paldhikar
Department of Family Resource Management

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

Department of physical education always in its toes for guiding the students and bringing laurels for the college in various sports events our college fulfills each and every requirements of the student and also provides quality material for training of college players. Department guides every college player and provides equal and fair chance to show their talent by conducting trials for making college teams before participating in any competition. Our college teams participate in various events in every year RTM university's inter- collegiate tournaments. In different sport categories, where our players make remarkable performances. Our department is very active in service of the students that is why the department remains open at 6.00 am and closes at 7.00 pm. This year our college organizes many sports events i.e. college sport day and short marathons for 5km. Our students played in college sport day in various games like kabaddi, kho-kho, cricket, lagori, volleyball, badminton etc. also play various indoor games in daily scheduled like carrom, chess, table-tennis and many more- on the occasion of international yoga day, a one day yoga camp was organized for college teachers, staff and students.

B.Sc. (H.S)
Winning team
Game: Lagori

Cricket
Match

Winning team
Game: Cricket

Sport day
Inauguration

Kho-Kho Match

The Academic Session 2022-23 Is Marked By Various Activities Done By The Women's Cell

The Series Of Three Questionnaires Wer Prepared And Given To The Students For Solving The Questionaires Covered Various Issues Related To Lauus, Rights And Measures Operabons Against Women Harrassment At Workplace.

A International Women's Day Was Celebrated Under The Joint Auspices Of Department Of Nss. About 65 Collegiate Girl Students Participated In The Class On 8th March 2023

Aids Day Was Celebrated On 1st December 2023 Under The Activity Of Women's Cell-

World Aids Day (1st December)

Preciding Officer
Dr.Renuka P. Chopde

Dr. Sandya Shende
Member

एस. चंद्रा. महिला महाविद्यालय साकोली जिल्हा भंडारा

राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग अहवाल

सत्र 2022 - 23

महाविद्यालयातील नियमित कार्यक्रम :-

शैक्षणिक सत्र 2022-23 सुरुवात झाल्यानंतर दिनांक 04/08/2022 ते 17/08/2022 या कालावधीत भारतीय स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव या कार्यक्रमांतर्गत पोस्टर्स स्पर्धा स्वच्छता अभियान, वृक्षारोपण, ऑनलाइन प्रश्नमंजुषा, रांगोळी स्पर्धा, निबंध स्पर्धा, गीत गायन, पथनाट्य, फ्लावर डेकोरेशन, रॅली हर घर तिरंगा वाटप, स्वतंत्रता दिवस, समूह राष्ट्रगीत अशा विविध कार्यक्रमांनी महाविद्यालयात अमृत महोत्सव साजरा करण्यात आला.

दिनांक 07 नोव्हेंबर 2022 कायदेविषयक शिबिर विधी सेवा समिती साकोली यांच्या संयुक्त विद्यमाने हे शिबिर घेण्यात आले. विद्यार्थिनींना सायबर गुन्हे याबाबत कायद्यांची माहिती देण्यात आली.

दिनांक 14 नोव्हेंबर 2022 बालक दिन पंडित जवाहरलाल नेहरू जयंती साजरी करण्यात आली

दिनांक 19 नोव्हेंबर 2022 ते 25 नोव्हेंबर 2022 राष्ट्रीय एकता सप्ताह कार्यक्रम घेण्यात आला.

दिनांक 26 नोव्हेंबर 2022 संविधान दिवस आणि शहीद दिवस कार्यक्रमाच्या अनुषंगाने संविधानाची माहिती, कायद्याचे मार्गदर्शन, मानवी हक्क याबद्दल माहिती विद्यार्थ्यांना देण्यात आली.

दिनांक 01 डिसेंबर 2022 जागतिक एड्स दिन हा दिवस जिल्हा सामान्य रुग्णालय भंडारा येथे जाऊन जिल्हा शल्य चिकित्सक डॉक्टर दिनेश कुथे, एड्स सल्लागार श्री कुबडे यांनी एड्स रोगाविषयी माहिती देऊन विद्यार्थिनींमध्ये जाणीव जागृती करण्यात आली.

दिनांक 06 डिसेंबर 2022 महापरिनिर्वाण दिन डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे विचार विद्यार्थिनी पर्यंत पोहोचविण्यात आले

दिनांक 20 डिसेंबर 2022 संत गाडगे महाराज स्मृतिदिन, यांचे विचार विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचवण्यात आले.

दिनांक 12 जानेवारी 2023 राष्ट्रीय युवा दिन, राजमाता जिजाऊ जयंती महाविद्यालयात साजरी करण्यात आली. राजमाता जिजाऊ यांचे विचार विद्यार्थिनींनी आत्मसात करावे या उद्देशाने कार्यक्रमाचे सांगता करण्यात आली

दिनांक 15 जानेवारी 2023 ला दुर्गाबाई डोह यात्रेच्या ठिकाणी जाऊन यात्रेकरूंना स्वच्छता जनजागृती करण्यात आली. स्वयंसेविकांनी यात्रेच्या ठिकाणी जाऊन सर्व दुकानदारांना तसेच परिसरातील लोकांना स्वच्छतेबद्दल जागृत केले. तसेच यात्रेचा परिसर स्वच्छ करून स्वच्छता अभियान राबविण्यात आले.

दिनांक 25 जानेवारी 2023 ला निवडणूक संदर्भात पोस्टर स्पर्धा घेण्यात आली. यामध्ये भरपूर विद्यार्थिनींनी सहभाग घेतला. यात प्रथम निकिता राहांगडले, द्वितीय स्वाती दानव, तृतीय धनश्री शहारे यांनी क्रमांक मिळवले

दिनांक 30 जानेवारी 2023 राष्ट्रपिता महात्मा गांधी पुण्यतिथी महाविद्यालयात साजरी करण्यात आली.

दिनांक 5 सप्टेंबर 2022 ला शिक्षक दिन कार्यक्रमात विद्यार्थिनींचे स्वयंशासन हा उपक्रम घेऊन कु. अंजली बारसागडे, पुनम जांभुळकर निकिता घोडमारे या विद्यार्थिनींनी उत्कृष्टरित्या स्वयंशासन केले. या उपक्रमाचा अनुभव देण्यात आला. उत्कृष्टरित्या स्वयं शासन करणाऱ्या विद्यार्थिनींना बक्षीस देण्यात आले.

दिनांक 08 सप्टेंबर 2022 ते 14 सप्टेंबर 2022 या कालावधीत आंतरराष्ट्रीय साक्षरता दिन कार्यक्रम राबविण्यात आला या कार्यक्रमाच्या अनुषंगाने विद्यार्थ्यांसाठी प्रश्नमंजूषा घेण्यात आली. त्यामध्ये चांदणी मेश्राम आणि वैष्णवी सोनवणे यांनी प्रथम व द्वितीय क्रमांक मिळविला.

दिनांक 16 सप्टेंबर 2022 जागतिक ओझोन दिन कार्यक्रमात सभोवतालच्या परिसरातील व हवामानातील बदल कसा होत आहे याविषयी प्रमुख पाहुण्यांनी उपस्थित विद्यार्थ्यांनींना माहिती दिली.

दिनांक 21 सप्टेंबर 2022 पोषण आहार महिना या कार्यक्रमात विद्यार्थिनींनी आहार प्रदर्शनी आयोजित केली. तसेच दैनंदिन जीवनात आहाराचे महत्त्व, दुग्ध पदार्थ, तृणधान्य, फळे, पालेभाज्या, मोड आलेले धान्य याचे विशेष महत्त्व सांगण्यात आले

दिनांक 24 सप्टेंबर 2022 राष्ट्रीय सेवा योजना स्थापना दिवसनिमित्त विद्यार्थिनींसाठी घोषवाक्य स्पर्धा आयोजित करण्यात आली.

दिनांक 22 सप्टेंबर 2022 ते 02 ऑक्टोबर 2022 स्वच्छता ही सेवा विद्यापीठ मार्फत घेण्यात आलेल्या उपक्रमांतर्गत शेंदूरवाफा आणि लवारी गावात जाऊन स्वच्छते विषयी जनजागृती करण्यात आली. तसेच साकोलीतील प्रमुख चौका चौकात, नगर परिषदेच्या संयुक्त विद्यमाने, बस स्थानक साकोलीच्या संयुक्त विद्यमाने स्वच्छता ही सेवा उपक्रमाची जाणीव जागृती करण्यात आली.

दिनांक 02 ऑक्टोबर 2022 राष्ट्रपिता महात्मा गांधी जयंती साजरी करण्यात आली. विद्यार्थिनींनी महात्मा गांधींचे आवडते भजन म्हटले.

दिनांक 31 ऑक्टोबर 2022 एकता दिवस सरदार वल्लभभाई पटेल आणि इंदिरा गांधी जयंती साजरी करण्यात आली. या जयंतीनिमित्त महाविद्यालयीन विद्यार्थिनींसाठी एकता शपथ, एकता दौड घेण्यात आली.

दिनांक 07 नोव्हेंबर 2022 कायदेविषयक शिबिर विधी सेवा समिती साकोली यांच्या संयुक्त विद्यमाने हे शिबिर घेण्यात आले. विद्यार्थिनींना सायबर गुन्हे याबाबत कायद्यांची माहिती देण्यात आली.

एस. चंद्रा. महिला महाविद्यालय साकोली जिल्हा भंडारा स्पर्धा परीक्षा सत्र 2022 - 23

सांस्कृतिक मंडळ

आपल्या महाविद्यालयात माननीय प्राचार्य डॉ. सुमेधा लांजेवार यांच्या मार्गदर्शनाखाली सांस्कृतिक मंडळाची 2022-23 कार्यकारीनी पुढील प्रमाणे निश्चित करण्यात आली आहे.

अध्यक्ष: प्रा.डॉ.संध्या शेन्डे उपाध्यक्ष, प्रा.अतुल दुर्गे सचिव, प्रा.कृष्णा मेश्राम

सदस्य: अंजली बारसागडे (कला स्नातक, द्वितीय)

पुजा मेश्राम (कला स्नातक, द्वितीय)

सुषमा सोनवाने (कला स्नातक अंतीम वर्ष)

वैष्णवी गजापुरे (होम सायन्स द्वितीय वर्ष)

भाग्यश्री खोब्रागडे (कला स्नातक, द्वितीय)

स्वाती दानव (कला स्नातक, प्रथम)

अश्विनी क्षिरसागर (कला स्नातक, द्वितीय)

ज्ञानेश्वरी शेंडे (कला स्नातक, द्वितीय)

खुशबू कंगाले (कला स्नातक, प्रथम)

किर्ती चौधरी (कला स्नातक, प्रथम)

पुष्प रचना स्पर्धा २०२३

आयोजित कार्यक्रमाची यादी

सावित्रीबाई फुले जयंती दि.03/01/2023 रोजी डॉ.प्रा.सुमेधा लांजेवार यांच्या अध्यक्षतेत

सावित्रीबाई फुले जयंती कार्यक्रम संपन्न झाला. प्रमुख अतिथी डॉ.प्रा.गौरकर मॅडम, ग्रंथपाल पाटील मॅडम प्रमुख पाहुणे मेश्राम सर होते.

पद्मश्री सिंधुताई सपकाळ जयंती दि.05/01/2023 रोजी प्राचार्य डॉ.सुमेधा लांजेवार , प्रमुख पाहुणे प्रा.दुर्गे सर, प्रा.चोपडे मॅडम

मराठी राजभाषा दिन' (विष्णु वामन शिरवाडकर जन्मदिन) आज दि. 27 फेब्रुवारी 2023 ला महाविद्यालयात " मराठी राजभाषा दिन साजरा करण्यात आला. प्राचार्य डॉ.सुमेधा लांजेवार यांच्या अध्यक्षतेखाली कार्यक्रम पार पाडण्यात आला मराठी विभाग प्रमुख प्रा.डॉ.संध्या शेंडे ह्यांनी कार्यक्रम सहसंचालन केले.

युवा महोत्सव सहभाग

8 मार्च 2023 जागतिक महिला दिन प्रा.डॉ.सुमेधा लांजेवार मॅडम, प्रमुख पाहुणे प्रा.चोपडे मॅडम, प्रा.अमिता पाटील
11 एप्रिल 2023 महात्मा फुले जयंती प्रा.डॉ.सुमेधा लांजेवार मॅडम, प्रमुख पाहुणे प्रा.दुर्गे सर, प्रा.डॉ.संध्या शेंडे मॅडम
14 एप्रिल 2023 डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर जयंती अध्यक्ष प्रा.दुर्गे सर , प्रमुख पाहुणे प्रा.डॉ.संध्या शेंडे मॅडम, प्रा. अमिता पाटील मॅडम

18 एप्रिल 2023 स्नेहसम्मेलन (भरारी) अध्यक्ष प्रा.डॉ.सुमेधा लांजेवार मॅडम प्रमुख पाहुणे प्रा.डॉ.रिता लांजेवार, अतिथी प्रा.दुर्गे सर, प्रा.डॉ.संध्या शेंडे मॅडम

एस. चंद्रा. महिला महाविद्यालय साकोली जिल्हा भंडारा

सांस्कृतिक विभाग

सत्र 2022 - 23

ग्रंथालय व माहितीकेंद्र विभाग

आजचे युग हे माहितीचे युग आहे. आणि या माहिती मिळण्याच्या स्थापना अनन्यसाधारण सहत्य आहे. ते स्थान म्हणजे ग्रंथालय होय. ज्या ठिकाणी संग्रहित ग्रंथासोबतच इतर वाचनीय सामुग्रीचे संकलन केले जाते व ज्या सामुग्रीला वाचण्यासाठी किंवा उद्बोधन करण्याच्या कार्यासाठी उपयोगात आणले जाते ते ठिकाण म्हणजे ग्रंथालय होय. ग्रंथालय हे विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण करणे एक महत्वाचे स्थान आहे. जिथे विद्यार्थी आपली वाचनाची आवडच जोपासत नाही तर त्याचा व्यक्तीमत्व विकासासचा पायाही स्वला जाते. ग्रंथालय हे विद्यार्थी व अभ्यासक यांच्या सर्वांगीन किवासाचे माध्यम आहे. कारण ग्रंथालय हे केवळ वाचकांना वाचन साहित्य पुरवित नाही तर विद्यार्थ्यांकरिता विविध उपकमही राबवितात व या उपकमांच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या कला कौशल्यांना वाव मिळतो. उदा.व्याख्यानमाला आयोजित करण वाचन उत्सव, वाचन स्पर्धा, लेखन स्पर्धा, ग्रंथ प्रदर्शनी, वाचन कट्टा स्थापन करणे इ. उपकम ग्रंथालयामार्फत रविले जातात.

याचय अनुषंगाने सत्र 2022-23 या वर्षात ग्रंथालयामार्फत विविध दिनांचे सौचित्य साधुन विविध उपकम विद्यार्थींन करीता घेण्यात आले 19 जुन 2023 ला वाचनदिना निमित्त ऑनलाईन प्रश्नमंजुषा विद्यार्थींनीन करीता आयोजित करण्यात आली ज्यात विद्यार्थींनीनी उत्स्फूर्त सहभाग घेतला तसेच 12 ऑगस्ट 2023 ला एस.आर.रंगनाथन यांच्या जयंती निमित्त ग्रंथपाल दिनाचे आयोजन करण्यात आले यानंतर 16 ऑक्टोंबर 2023 ला ए.पी.जे.अब्दुल कलाम यांच्या जयंती निमित्त ग्रंथालया मार्फत वाचन प्रेरणा दिनाचे आयोजन करण्यात आले. वाचन प्रेरणा दिनाचे औचित्य साधुन विद्यार्थींनीनकरीता ग्रंथप्रदर्शनी तसेच वाचन स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती. या कार्यकमाला कॉलेजच्या प्राचार्य सुमधा लांजेवार मॅडम उपस्थित होत्या.

त्यांनी ग्रंथप्रदर्शनीचे उद्घाटन केले तसेच वाचन कट्टयाचेही आयोजन करण्यात आले हाते यामध्ये सर्व विद्यार्थींनीनी तसेच प्राध्यापक वृंद व शिक्षकेत्तर कर्चचारी यांनी सहभाग घेतला

वाचनप्रेरणा दिनानिमित्य वाच स्पर्धा घेण्यात आली त्यामध्ये विद्यार्थींनीनी भरगोस प्रतिसाद नोंदविला या स्पर्धेमध्ये सहभागी विद्यार्थींनीनी मधुन प्रथम द्वितीय व तृतीय असे कमांकाचे पारितोषित विद्यार्थींनीना देण्यात आले. तसेच उत्तम ग्रंथालय युजर्स असे ही परितोषिक घोषित करण्यात आले.

अशाप्रकारे सत्र 2022-23 करीता ग्रंथालय विभाग अंतर्गत विद्यार्थींनीनीच्या कलागुनांना वाव देण्याकरीत या विविध उपकमांचे आयोजन करण्यात आले.

प्रा.अमिता होमराज पाटील

ग्रंथालय विभाग

चंद्रकांता

४४

वार्षिकांक 2022-23

देशोन्नती

एस.चंद्रा महिला महाविद्यालयात एकदिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन

देशोन्नती वृत्तसंकलन...

साकोली - येथील एस.चंद्रा महिला महाविद्यालय येथे समाजशास्त्र विभागाच्या वतीने एकदिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य यांच्या मार्गदर्शनाखाली समाजशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. स्नेहप्रभा गावडे यांनी 'स्त्री आरोग्य आणि योग' या विषयावर कार्यशाळा आयोजित केली.

या कार्यशाळेचे अध्यक्ष प्रा. कृष्णा मेनाम हे होते. त्यांनी स्त्री समाजाच्या महत्त्वपूर्ण घटक असून त्यांचे आरोग्य वागळे असून त्या तर राखू सक्त होईल. त्यामुळे स्त्री आरोग्य महत्त्वाचे आहे असे विद्यार्थिनींना मार्गदर्शन केले. कार्यशाळेला प्रमुख पाहुणे म्हणून डॉ. जितेंद्र ठाकूर हे होते. त्यांनी विद्यार्थिनींना 'स्त्री आरोग्य

आणि योग' या विषयावर मार्गदर्शन केले. त्यांनी हस्त्य योगा सुद्धा विद्यार्थिनींकडून करून घेतला. अनेक आसन पद्मासन, शलभासन, भुजंगासन, पनुरासन यांची प्रात्यक्षिक करून दाखवले व विद्यार्थिनींकडून करून घेतले. विद्यार्थिनींमध्ये अस्तोना प्रत्येकने उंच मराठी शैल्यासाठी मेहनत घेणे तसेच स्वतःच्या आत्मविश्वास निर्माण करायला ह्यामती. त्यासाठी रोज योग, प्राणायाम व ध्यान प्रत्येकने करणे आवश्यक आहे

अशा पद्धतीने उत्तम असे मार्गदर्शन डॉ. जितेंद्र ठाकूर यांनी केले. कार्यशाळेचे संचालन प्रा. भूमिका कायमते यांनी केले. कार्यशाळेचे प्रास्ताविक डॉ. स्नेहप्रभा गावडे यांनी केले तसेच कार्यक्रमाचे आभार प्रदर्शन डॉ. रेणुका सोपळे यांनी मानले. कार्यशाळेला महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक, शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थिनी आदी उपस्थित होते. (प्रति.)

लोकमत

महाविद्यालयात शुद्धलेखन कार्यशाळा

साकोली : एस चंद्रा महिला महाविद्यालय साकोली येथे मराठी विभागातर्फे मराठीतील शुद्धलेखन या विषयावर कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. मार्गदर्शक म्हणून प्रा. डॉ. बंडू चौधरी उपस्थित होते. मराठी विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. संघ्या शेंडे यांनी महाविद्यालयातील प्राचार्य यांच्या मार्गदर्शनाखाली कार्यक्रमाचे आयोजन केले. मार्गदर्शक डॉ. बंडू चौधरी, अध्यक्ष प्रा. दुर्गे, प्रमुख पाहुणे प्रा. मेश्राम उपस्थित होते. प्रा. चौधरी यांनी मराठीतील शुद्धलेखनाचे नियम, मराठीचे अभ्यासक मंडळांनी दिलेली नियमावली, त्यातील तत्सम, शुद्ध किंवा अशुद्ध शब्दावली याबद्दल मार्गदर्शन केले. प्रा. दुर्गे यांनी मराठीमध्ये होणारे बदल मुद्रित शोधन आणि चिन्हे याबद्दल मार्गदर्शन केले. संचालन प्रा. डॉ. गोदावरी गौरकर यांनी केले. प्रास्ताविक प्रा. डॉ. संघ्या शेंडे यांनी केले. आभार पाटील यांनी मानले.

साकोली, महाराष्ट्र, भारत
3XMW+638, साकोली, महाराष्ट्र 441802, भारत
Lat 21.083622°
Long 79.994867°
21/06/22 06:37 AM

भूगोल विषयाचा सामाजिक सर्वेक्षण

चंद्रकांत—पु. (संगीत) गायनशास्त्रांतील एक राग. ह्या रागांत षड्ज, तीव्र ऋषभ, तीव्र गंधार, तीव्र मध्यम, पंचम, तीव्र धैवत, तीव्र निषाद हे स्वर लागतात आरोहांत मध्यम वर्ज्य. जाति षाडव-संपूर्ण, वादी गांधार, संवादी निषाद. गानसमय रात्रीचा पहिला प्रहर. [सं.]

**डि.के.हेल्थ अँड वेलफेअर सोसायटी,चिचगड
ता.देवरी जि.गोंदिया**

◆ कार्यकारिणी ◆

अ.क्र.	पदाधिकाऱ्यांची नावे	पद
1.	प्रा.डॉ.रिता अजय लांजेवार	अध्यक्ष
2.	सौ.लक्ष्मी अनिल लांजेवार	उपाध्यक्ष
3.	डॉ.अजय संभाजी लांजेवार	सचिव
4.	सौ.सुमेधा मनिष वालके	सहसचिव
5.	श्री.अनिल संभाजी लांजेवार	कोषाध्यक्ष
6.	श्री.सुनिल संभाजी लांजेवार	सदस्य
7.	श्री.राहुल सुनिल लांजेवार	सदस्य

इंग्लिश कॉन्व्हेंटला बी.एस्सी विभागाची क्षेत्र भेट

देशोन्नती

एस.चंद्रा महिला महाविद्यालयाची तुती लागवड रेशीम उत्पादित केंद्र उमरीला क्षेत्रभेट

देशोन्नती वृत्तसंकलन...

साकोली ■ एस.चंद्रा महिला महाविद्यालय साकोली येथील बी.एस.सी. होमसायन्स माग-१, २, ३च्या विद्यार्थिनींनी तुती लागवड रेशीम उत्पादित उमरी येथे सोमवार दि.१३ फेब्रुवारी रोजी कोश निर्मिती प्रकल्पाला अभ्यासक्रमावर आधारित क्षेत्र भेट देण्यात आली.

ग्रामीण भागातील शेतकऱ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी व आर्थिक सक्षमीकरणासाठी कृषी क्षेत्राकडे विद्यार्थिनींनी पाहिले जावे व आर्थिक सक्षमीकरण साधता यावे यासाठी शासनाच्या विविध योजना ग्रामीण भागात कार्यान्वित करण्यात आल्या आहेत. या विविध योजनांतर्गत रेशीम उत्पादित कोष निर्मिती प्रकल्पाची उभारणी उमरी येथील

प्रगत शेतकरी नाशिक कापणते यांनी आपल्या ३ एकर शेतीत स्थापन केली आहे. त्यात त्यांनी तुतीच्या झाडांची लागवड केली असून रेशीम किड्यांच्या पासून रेशीम कोष तयार करण्याचा प्रकल्प उभारला आहे. या प्रकल्पाला एस.चंद्रा महाविद्यालयातील वस्त्र शास्त्र विभागांतर्गत विद्यार्थिनींनी भेट देऊन तुतीच्या झाडाची लागवड करणे रेशीम उत्पादीत निर्मिती तसेच त्यांची खाद्यपद्धती वेड तयार करण्याच्या पद्धती, ऋतूनुसार बदल व कोष निर्मितीची प्रक्रिया इत्यादी एकूण माहिती व प्रात्यक्षिक विद्यार्थिनींनी समजूनही घेतली. क्षेत्रभेटी दरम्यान रेशीमरत्न पुरस्कारित महेंद्र पारधीकर यांनी विद्यार्थिनींना योग्य मार्गदर्शन केले व त्यांच्या प्रश्नांलाचें निराकरण केले. यातून विद्यार्थिनींना कोषा निर्मिती कसबा पद्धतीने होते याची सविस्तर माहिती जाणून घेतली. वस्त्र शास्त्र विभागाच्या वतीने ज्योती साखरे यांनी प्राचार्य डॉ.सुमेधा लांजेवार यांच्या मार्गदर्शनात क्षेत्रभेटीचे आयोजन केले. यामध्ये प्रा.मंगेश पराते, रामेश्वरी रंगारी, मनीषा मुंगमोडे यांनी सहकार्य केले. (प्रति.)

लोकमत

एकदिवसीय आरोग्य कार्यशाळा

लोकमत न्यूज नेटवर्क साकोली : महाविद्यालयाचे प्राचार्य यांच्या मार्गदर्शनाखाली समाजशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. स्नेहप्रभा गावंडे यांनी स्त्री आरोग्य आणि योगा या विषयावर कार्यशाळा आयोजित केली. अध्यक्षस्थानी प्रा. कृष्णा मेश्राम यांनी भूषविले. स्त्री समाजाचा महत्त्वपूर्ण घटक असून, त्यांचे आरोग्य चांगले असेल तर राष्ट्र सशक्त होईल, असे सांगितले. कार्यशाळेला डॉ. जितेंद्र कुमार ठाकूर हे अतिथी म्हणून लाभले. त्यांनी विद्यार्थिनींना स्त्री आरोग्य आणि योगा या विषयावर मार्गदर्शन केले. विद्यार्थिनींकडून करून घेतला. अनेक आसन पद्मासन, शलभासन, भुजंगासन, धनुरासन यांची प्रात्यक्षिक करून दाखविले व विद्यार्थिनींकडून करून घेतले. योगा, प्राणायाम व ध्यान प्रत्येकाने करणे आवश्यक आहे, अशा पद्धतीने उत्कृष्ट असे मार्गदर्शन डॉ. जितेंद्रकुमार ठाकूर यांनी केले.

देशोन्नती

एस.चंद्रा महिला महाविद्यालयात एकदिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन

देशोन्नती वृत्तसंकलन...

साकोली ■ येथील एस.चंद्रा महिला महाविद्यालय येथे समाजशास्त्र विभागाच्या वतीने एकदिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य यांच्या मार्गदर्शनाखाली समाजशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. स्नेहप्रभा गावंडे यांनी 'स्त्री आरोग्य आणि योगा' या विषयावर कार्यशाळा आयोजित केली.

या कार्यशाळेचे अध्यक्ष प्रा. कृष्णा मेश्राम हे होते. त्यांनी स्त्री समाजाचा महत्त्वपूर्ण घटक असून त्याचे आरोग्य चांगले असेल तर राष्ट्र सशक्त होईल, असे आरोग्य महत्त्वाचे आहे असे विद्यार्थिनींना मार्गदर्शन केले. कार्यशाळेला प्रमुख पाहुणे म्हणून डॉ. जितेंद्र ठाकूर हे होते. त्यांनी विद्यार्थिनींना 'स्त्री आरोग्य आणि योगा' या विषयावर मार्गदर्शन करून घेतले. अनेक आसन पद्मासन, शलभासन, भुजंगासन, धनुरासन यांची प्रात्यक्षिक करून दाखविले व विद्यार्थिनींकडून करून घेतले. योगा, प्राणायाम व ध्यान प्रत्येकाने करणे आवश्यक आहे, अशा पद्धतीने उत्कृष्ट असे मार्गदर्शन डॉ. जितेंद्रकुमार ठाकूर यांनी केले.

राष्ट्रीय विज्ञान दिवसाचे आयोजन